

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-THURSDAY – BALANDŽIO-APRIL 1, 2021 • Vol. CXII NR. 25

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

31NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 03-31-2021

„Draugas“ keičia pavadinimą

Skubame pasidžiaugti ir pasidalinti gera žinia su savo skaitytojais. „Draugas“ sulaukė turtingos mecenatės dėmesio. JAV gimusi ir čia gyvenanti lietuvių kilmės amerikietė, prieš kelerius metus nusprendė paieškoti savo mamos šaknų Lietuvoje ir jas surado Žemaitijoje. Dar prieš pandemiją ji pirmą kartą aplankė savo prosenelių šalį Lietuvą ir labai ja susižavėjo. „Pasijutau tikra Lietuvoje, panorau ką nors gero nuveikti mūsų tautos dalies, gyvenančios Amerikoje, labui“, – sakė ji. Todėl nusprendė prisidėti prie lietuviškos puoselėjimo Amerikoje, šiai veiklai paskirdama dalį savo per gyvenimą sukaupto turto – 5 milijonus dolerių.

– 2 psl.

„Formuojant ateitį“ Lietuva atranda Aleksandrą Kasubą

Ji priklausė New Yorko ir visos Amerikos architektūriniam avangardui, tačiau Lietuvoje – beveik nežinoma. Iki dabar, kai parodoje Nacionalinėje dailės galerijoje pirmą kartą pristatomas aplinkos menininkės vizionierės Aleksandros Kasubos meninis palikimas, apimantis septynis jos kūrybos dešimtmečius.

– 8 psl.

DRAUGAS
laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Kiaušinių dažymas – neįprastai

Laukdami šv. Velykų, Kristaus prisikėlimo ir gražiausios pavasario šventės, ruošiame jai savo sielą ir puošiame namus. Vaikų dailės studijos „Let's Try Art“, vadovaujamos dailininkės Julijos Kazilaitės-Antanavičienės, mažieji dailininkai štai kaip pasidarbavo – ant pievos išrikiavo savo vašku išmargintus vienas už kitą gražesnius kiaušinius. Tačiau tiems, kurie šeštadienį dar tik rengiasi dažyti margučius, siūlome paeksperimentuoti.

Apie neįprastus kiaušinių dažymo būdus

– 14 psl.

Ko nepadarė savi, padarė kiti

Turėti savą kultūros židinį miesto centre, kur yra didžiausi vietos gyventojų ir turistų srautai, svajoja kiekviena Amerikos didmiesčio tautinė bendruomenė. Daugiau kaip prieš 40 metų tokią mintį puoselėjo ir Čikagos lietuvių inteligentija. Tuomet neįgyvendintas projektas netrūkus taps realybe, bet, deja, ne Čikagos lietuviškos bendruomenės pastangomis.

– 5 psl.

Galiu apskaičiuoti dangaus kūnų judėjimą, bet ne žmonių kvailumą – Isaac Newton

Šiandien, vos man prisėdus prie kompiuterio, netikėtai į kambarį užėjo sūnus ir paklausė, apie ką aš čia rašau. Netikėtai dėl dviejų priežasčių. Pirmoji – paprastai pilnamečiai vaikai ne itin domisi savo tėvų veikla, o antroji – klausimo konkretumas. Apie ką rašai? Suglumusi ne iš karto atsakiau, tad pats pažvelgė per petį ir pamatė antrašę. Kodėl tokia liūdna tema? Ar tikrai taip jautiesi?

Pamaniau, kad reiktų praveisti „religinio auklėjimo“ pamokėlę ir pradėjau pamokslauti apie prasidėjusią Didžiąją savaitę, kad, ruošdamiesi šv. Velykoms, prisimename Jėzaus paskutines dienas, jo kančią ir t.t., tad todėl ir pasirinkau tokią temą, t.y. paskutinius Jėzaus žodžius, kuriuos jis ištarė ant kryžiaus prieš mirtį. Tačiau pati supratau, kad jo natūralus klausimas yra ne tik klausimas, bet ir jo atėjimo pas mane, savo motiną, priežastis. Beje, turbūt tai ir mano pačios klausimas tam, kuris aukštai danguje, kuris, bent jau taip atrodo, apėjo mus visus.

Taip. Turbūt mes abu taip jaučiamės. Mums liūd-

Kodėl mane apleidai JŪRATĖ KUODYTĖ

na, ilgu, neramu, ir manau, kad ne tik mudviems. Turbūt viso pasaulio sūnūs ir dukterys šią akimirką norėtų užėiti į motinos ar tėvo kambarį, net jei jie jau suaugę, jau turi savų vaikų. Namuose saugiausia. Čia rasi paguodą, palaikymą, suraminimą, būsi apkabintas ir pats galėsi apkabinti, priglausti, pasikalbėti apie orą arba tiesiog patylėti, išgerti kartu arbatos ir sulaukti blynelių su obuoliais, tų, kuriuos tik mama moka iškepti...

Rašau šias eilutes ir atrodo, tuoj imsiu ašaroti, nes mielai pati iškepciau tą vienintelį patiekalą savo dukrai, kurį moku geriausiai, ir kuris tik mūsų namuose turi ypatingą pavadinimą – „garbanota kiaušiniene“ (scrambled egg). Tačiau dėl pandemijos jau metus negaliu jos patiekti pusryčiams, nebent tik

parodyti per *zoom'us*, *messenger'ius*, *skype'us* ir t. t. Apleisti vaikai, apleisti tėvai, svetimų globai palikti seneliai, išskirti mylimieji... Ar gali būti kas nors dar blogiau? Juk ne karo metai, bent jau ne mano šalyje. Taikos metu mes norime tiesiog gyventi, nieko daugiau, džiaugtis vieni kitais, mylėti, rūpintis, švęsti, linksmintis, galiausiai, jei jau lemta patirti artimųjų netektį, tai bent jau pagarbiai juo išlydėti anapilin, atsisveikinant prieš paskutinį atodūsi, o ne gaunant *sms* informaciją, kad numirė ir išvežamas neribotam laikui. Kažkur. Informuosime vėliau... Juk net švenčiausioji Mergelė turėjo galimybę atsisveikinti su savo sūnumi.

„Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai...“. Šiomet šis Jėzaus priekaištas Tėvui ne vien mano širdyje suskambo ypatingai skaudžiai. Tarsi visu kūnu galime pajusti apleistumą, išgerti neviltingos taurės iki dugno ir būtinai apkaltinti dėl to ką nors, kas netoliese, geriau, žinoma, valdžią nei artimuosius. O gal ir patį Dievą? Kunigai mums kasmet iš bažnyčios sakyklų, o šiomet iš kompiuterių ir televizorių ekranų, primena, kad po kryžiaus mirties bus Prisikėlimas, tik nujaučiu, kad ir jiems norisi garsiai sušukti po bažnyčių skliautais tuos priekaišto žodžius.

Verbų sekmadienio pamokslą pradėjusio jauno ir paprastai žvalaus, besišypsancio kunigo balsas drėbėjo nuo jaudulio ir sulaikomų ašarų. Gal ir jis pavargę, kaip ir daugelis mūsų? Pavargome laukti prisikėlimo, pavargome nuo užsitęsusių gavėnios ir žmogiškas galimybes viršijančio pasninko. Mums tikrai pakanka visų draudimų, kuriuos įvedusios valstybių valdžios, deklaruodamos pagrindinį tikslą – apsaugoti žmonių gyvybes. Draudžia susitikti, keliauti, pirkti ir parduoti, draudžia rūpintis, nesuteikia pasirinkimo laisvės. Europoje žmonės pradėjo pasirašinėti peticijas už teisę laisvai judėti, savo pyktį ir protestą išlieja eidami į gatves, net nušimdami kaukes.

Nebežinai, kuo tikėti, apstu skirtingos informacijos apie vakcinas, susipriešinimo, kam duoti pirmia, o kas dar turi palaukti. Primena Poncijaus Piloto teismą: kurie rėks garsiau, tų ir bus pergalė. Tą kartą laimėjo Barabo šalininkai, sakytum tie, kurie visada labiau prieš negu už. O kaip bus šiandien? Jaunasis kunigas sekmadienį atkreipė dėmesį į jaunuolį, kurį evangelijoje pamini tik Morkus. Visi mokiniai pabėgo, o šis lydėjo Jėzų į teismą, susisūpęs kaip ir Dievo sūnus, į paprastą drobule. Tik karėviams sučiupus, jis išsinerė iš jos ir pabėgo nuogas.

Kunigas retoriškai klausė, kas galėjo būti tas jaunuolis? Pamaniau, o gal aš? Nes ir aš nenoriu būti teisiama dėl troškimo mylėti ir parodyti savo meilę kitiems; lengviau yra nusimesti kančios drobule ir apsirengti koku „brendiniu“ drabužiu arba tiesiog taip, kaip visi. Pamėginau kurį laiką sekti jo kryžiaus keliu, bet daugiau jau nebegaliu. 40 dienų yra aiškiai per daug. Pagaliau ir tu, Jėzau, skundeisi, ir tu kelei tą patį egzistencinį „kodėl“? Evangelijos neduoda atsakymo. Tačiau anas kunigas žadėjo per Vėlykas papasakoti apie tą paslaptinę jaunuolį, kurį Morkus aprens jau nebe drobule, bet baltais drabužiais. Gal tai ir bus atsakymas?

Viliuosi, kad tai bus ir žinia apie užsitęsusių pasninko pabaigą.

„Draugas“ keičia pavadinimą

Atkelta iš 1 psl.

Mecenatė jaunystėje pati užsiėmė žurnalistika ir knygų leidyba, vėliau pasirinko architektūros studijas ir tapo labai sėkminga šios srities specialiste. Kadangi šios moters (mecenatės pageidavimu neskelbiame jos pavardės) tėvas buvo amerikietis, šeima neįsitraukė į lietuvišką veiklą. Tačiau dabar, sulaukusi garbaus amžiaus bei aplankiusi Lietuvą, ji ėmė domėtis ir nustebė, kad ši tautiečių veikla Amerikoje yra tokia išvystyta ir negestanti. Ypač didelį įspūdį jai paliko tas faktas, kad lietuviškas laikraštis „Draugas“ be pertraukos leidžiamas jau daugiau nei 110 metų.

Prieš kurį laiką ji atskrido į Čikagą ir apsilankė „Draugo“ redakcijoje. Mecenatė norėjo, kad jos padovanota 5 mln. suma būtų skirta „Draugo“ leidybai. Sutartyje, kuri buvo pasirašyta mecenatės vizito redakcijoje metu, buvo numatyti konkretūs terminai ir kai kurios sąlygos. Viena iš šių sąlygų – geradarė norėtų, kad būtų pakeistas „proletarinis“ laikraščio pavadinimas. Ji pasiūlė kelis variantus. Vienas iš jų – simbolinis – TARP DVIEJŲ VANDENŲ, antrasis, jos nuomone, kartu ir šiuolaikiškas, ir turintis istorinę spalvą – LIETUVIŲ ŽINIAVIETĖ. O štai trečiasis – kiek netikėtas ir keliantis šypsena. Pusiau juokais

rėmėja pasakė, kad jeigu skaitytojai nesutiktų atsisakyti istorinio pavadinimo „Draugas“, yra išeitis. Galvodama apie lygias vyrų ir moterų teises, ji sutiktų, jog laikraštis antrąjį šimtą metų būtų moteriškos giminės. „Visai nebloggeriai skambėtų laikraščio vardas DRAUGĖ. Juk lietuvių veikloje, spaudoje, lituanistinėse mokyklose dirba labai daug moterų“, – sakė rėmėja.

O ką manote jūs, mieli skaitytojai? Ar sutinkate gauti laikraštį kitu pavadinimu? Jeigu taip, koku iš mecenatės pasiūlytų vardų norėtumėte jį pavadinti?

Redakcija

DRAUGAS

(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pima klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

! Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

! Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

! Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

! Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

El. svetainė –
Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Remkime Draugo fondą – www.draugofondas.org

Rusijos opozicijos lyderis Aleksejus Navalnas, nuteistas sufabrikavus jam kaltinimus, savo kalėjimą pavadino „draugišku konclageriu“. Pasityčiojant teismo jis yra pripažintas „linkusiu pabėgti“, nors po to, kai buvo apnuodytas ir Vokietijoje atgaivintas, jis grįžo į Rusiją žinodamas, kad bus suimtas. Kaip „bėglys“ jis naktimis keliamas 8 kartus ir tikrinamas, ar yra savo vietoje (pagal Stambulo konvenciją kaliniui priklauso 8 val. nepertraukiamo miego). Miego trūkumas dar neatsigavusį po apnuodijimo organizmą privedė prie sveikatos pablogėjimo. Jis pusiau nebevaldo vienos kojos. Jo bendražygiai tai vadina sąmoningu Navalno marinimu. Vieną rytą atsikėlęs 10 min. anksčiau jis jau gavo ir nuobaudą, kuri užkirto jam galimybę iš kalėjimo išeiti anksčiau laiko. Nors Navalnas žmonai Julijai per advokatą perdavė raštelį su žodžiais: „Meilute, grįšiu po dviejų žiemų“, jo bendražygiai net sau nedrįsta prisipažinti, kad jis niekada negrįš, jeigu valdys Putino režimas. Jam neatleis už tai, kad liko gyvas.

Aleksejaus Navalno žudymas sukretė Vakarų pasaulį ir demokratinės jėgos sukilo prieš Kremliaus režimą. JAV prezidentas Joe Biden į televizijos stoties ABC žurnalisto klausimą, ar jis Rusijos prezidentą laiko žudiku, atsakė „taip“ (į tokį pat žurnalisto klausimą Lietuvos prezidentas Gitanas Nausėda atsakė, kad taip galima sakyti vien jau dėl to, kad nuo Rusijos karo prieš Ukrainą pradžios žuvo jau tūkstančiai žmonių iš abiejų pusių). Susirūpinimas dėl Rusijos agresyvumo šiuo metu sklinda iš visų pusių. D. Britanija pareiškė, kad didžiausias pavojus šiai šaliai yra Rusija ir kad D. Britanija didins savo branduolinį arsenalą. Tuo pačiu metu NATO generalinis sekretorius Jens Stoltenberg kasmetinėje ataskaitoje davė suprasti, kad ir Rusija didina savo branduolinį arsenalą. Susirūpinimą reiškia Švedija. Estijoje, Emario bazėje, vyko oro pajėgų mokymai „Baltic Trident“, kuriuose dalyvavo aštuoni JAV naikintuvai F-15 ir du degalų papildymo ore lėktuvai (mokymuose dalyvavo ir Lietuvos atstovai).

Tokios įtampos nėra buvę nuo „šaltojo karo“ laikų. Ką reiškia Putino pavadinimas žudiku? Ogi tai, kad buvę Rusijos pareigūnai Aleksandras Litvinenka ir Sergejus Skripalis su dukra Anglijoje, Bulgarijos ginklų magnatas Emilijanas Gebrevas Vokietijoje, Rusijos opozicijos lyderiai Borisas Nemcovas, Aleksejus Navalnas, žurnalistai Vladimiras Kara-Murza ir Ana Politkovskaja, politikė Galina Starovoitova ir kt. Rusijoje buvo nužudyti arba bandyti nužudyti. Kaip po Biden pareiškimo komentavo Europos Sąjungos užsienio politikos įgaliotinio Josep Borrelli atstovė, „Deja, bet yra ilgas sąrašas žlugusių ir sėkmingų pasikėsinimų į kritiškas ir nepriklausomas asmenybes Rusijoje, tarp jų – politikus ir žurnalistus“. Daugelis atvejų nebuvo tiriami (taip pat ir A. Navalno nuodijimas), tad liko neišaiškinti, o kaltieji nepatraukti atsakomybėn.

Rusija smenga į tamsą

Gali būti, kad Vakarai reaguoja ir į pačios Rusijos vidaus padėtį, nes ten įtampa didėja. Kai kurie politikos komentatoriai (pvz., prof. Valerij Solovej) nepaliauja tvirtinti, kad pats Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas fiziškai yra jau beveik neveiksnius, nes visi metai nebesirodo viešumoje („užsidaręs bunkeryje“) ir kad jo era baigiasi. Jeigu tai būtų tiesa, žinoma, pasaulį turėtų jaudinti, kas bus po to. Putinas ir elgiasi neadekvačiai. Praėjusių metų pradžioje jis paskelbė, kad daugiau teisių perduos parlamentui, bet jau vasaros pabaigoje per penkias dienas buvo inicijuotas ir dabar jau priimtas įstatymas, kuris jam suteikė teisę valdyti šalį iki gyvos galvos (Putinas į valdžią atėjo 2000 m.). Trečias dalykas – opozicijos lyderio Aleksejaus Navalno bandymas nunuodyti, vėliau jo įkalinimas ir Putino turtų išviešinimas pakėlė tokią masę protestuotojų, kokių iki tol nei Sovietų Sąjungoje, nei Rusijoje nėra buvę. Kita vertus, tai paskatino ir Putino režimo represijas – susidorojama ne tik su taikiais demonstrantais, bet prieš keletą savaičių buvo suimti netgi savivaldybių deputatai (apie 200), susirinkę Maskvoje pasitarti. Galų gale – nuo 2014 m., kai Rusija užėmė Ukrainai priklausiusį Krymo pusiasalį bei pradėjo karą Rytų Ukrainoje, Rusijoje ėmė smukti ir ekonomika, ir žmonių gyvenimo lygis. Ir tai sąlygojo ne tik Vakarų valstybių paskelbtos sankcijos, naftos kainų mažėjimas, bet ir pačios valstybės nusidėvėjimas, tam tikras išsekimas, nes Putino režimas

Naujas šaltasis karas?

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

labiau rūpinasi užsiimti kuo daugiau pozicijų pasaulyje, praplėsti Rusijos sienas, kuo daugiau prisivogti valstybės sąskaita, o ne pagerinti savo žmonių gyvenimą. Po senovei pasikliaujama gamtos turtais, o jų išgavimui reikalingos technologijos ir toliau vėžamos iš užsienio. Ir kaip tik šiomis dienomis Amerika kartu su kitomis sankcijomis dėl A. Navalno nuodijimo ir neteisėto įkalinimo sustabdė technologijų eksportą į Rusiją.

Susidaro ispūdis, kad pasaulis įžengė į naujo šaltojo karo laikotarpį. Pirmasis šaltasis karas buvo naudojamas sugriauti „blogio imperiją“ – Sovietų Sąjungą. Ir ji buvo privesta prie sugriuvimo. Ar tik Vakarų pasaulis nesumąstė dar kartą griauti ataugusią blogio imperiją, kaip grėsmę pasaulio stabilumui? Nes norėdamas nuraminti savo žmones, nepatenkintus dėl blogėjančio gyvenimo, Putino režimas gali imtis naujų teritorijų grobimo. Kaip tik todėl prieš 7 metus buvo užimtas Krymas, nes rusų tautai patinka didinga, stipri ir besiplečianti Rusija. Ir iš tiesų – smukęs Putino autoritetas po Krymo užgrobimo išaugo. Šiuo metu jis yra vėl gerokai smukęs. Anot nepriklausomos gyventojų nuomonių tyrimo agentūros „Levada centras“, net 42 proc. rusų po kitų prezidento rinkimų Putino jau nebeneri matyti; tokio nuosmukio per visus 20 metų jo valdymo metų nėra buvę. Tad ar tokiais aplinkybėmis galima atmesti naujo Rusijos karo galimybę? Kalbama apie ruošimąsi naujam Rytų Ukrainos okupavimo etapui. O po to minima eilė ir Pabaltijui.

Ir nereikėtų tuo stebėtis, nes ir paprasti rusai dar vis negali apsibrasti su tuo, kad Lietuva, Latvija ir Estija jau nėra „kartu“. Štai neseniai Lietuvos žiniasklaidoje jaunas vyriškis pasidalijo išpūdžiais iš kelionės po Rusiją. Jam įstrigo viename vakarėlyje Maskvoje bičiulių pareiškimai: „Mes vis tiek būsime kartu“. Jeigu net rusų jaunimas svajoja apie valstybių prie Baltijos jūros užėmimą, nekyla abejonių, kad tautos dauguma šiam Rusijos režimo žingsniui pritarė. Tiesa, opozicija tam priešintusi, bet tai balsas tyruose. Pvz., minėtasis „Levada centras“ ištyrė, jog Navalno šalininkų po jo apnuodijimo, nesąžiningo teismo, įkalinimo ir filmo apie Putino rūmus paskelbimo nepadaugėjo – išliko tas pats 20 proc.

Štai pavyzdėlis, ką galvoja paprasti rusai: po Navalno įkalinimo Vladimiro apskrityje vienas informacijos kanalas apklausė to miestelio gyventojus, kaip jie jį vertina. Didžioji dalis džiaugėsi, kad Navalnas yra už grotų. „Taip jam ir reikia. Greičiau jis ten pa-

dvėstų“, – sakė pagyvenusi moteris. Į žurnalistų klausimą, kodėl ji taip nemėgsta Navalno, ji atsakė: „Jis prieš pasaulį teršia mūsų brangios tėvynės vardą, kelia sumaištį“. Paprastieji rusai norisi ramybės, o protestai grasina valdžios perversmais ir nežinia. Geriau skurdžiau, bet ramiau. Kita dalis rusų nemato režimui jokios alternatyvos, nes jis sugeba alternatyvas efektyviai pašalinti: nepatinkančias organizacijas paskelbia užsienio agentais, kelia bylas politiniams bei visuomeniniams aktyvistams ir kitaip represuoja.

O štai vienas komentatorius internete pasakoja, kaip rusai yra nustatomi prieš „blogiečius“ lietuvius: „Turiu dar nuo armijos dienų draugą rusą. Jis pas mane atvažiuoja kasmet, aš pas jį – kas antri. Jo nuomonė apie Lietuvą yra labai gera. Tačiau nuvažiavus pas jį tenka pabendrauti ir su jo kaimynais, kurie įtikinti, kad Lietuvoje vos ne badas ir visi lietuviai tik ir svajoja, kada vėl grįšime į jų ‘glėbį’. Ir tai nieko nuostabaus. Nuvažiavęs nežiūriu Rusijos TV, nes ten žiauri propaganda. Ypač ‘šunys kariami’ ant Ukrainos ir ukrainiečių. Buvo anonsas, kad bus reportažas iš Vilniaus. Pažiūrėjome... Ką pamačiau, sunku net apsaakyti. Rodė prie cerkvės Kalvarijų g. (prie turgaus) stovinčias ir išmaldos prašančias dvi babces, parodė Lazdynuose, prie buvusio baseino (tada dar veikusio) išmuštą kelią ir sulaužytas šaligatvio plyteles. Parodė čigonų taboro namus (aišku, nesakė, jog tai čigonų), dar parodė kažkur rastą prie Gariūnų krūvą šiukšlių... Su draugu tik pasijuokėme. Tačiau išivaizduokite, kaip nuteikiami žmonės, kurie net nelabai išivaizduoja, kur ta Lietuva“..

Grėsmių Lietuvos vertinimas

Neseniai buvo paskelbta Lietuvos valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento ataskaita „Grėsmių nacionaliniam saugumui vertinimas 2021“. „Vakarų susirūpinimą autoritarizmu bei žmogaus teisių pažeidimais [Rusijos] režimas jau seniai atmeta kaip veidmainystę, kurios tikslas – silpninti Rusiją, o režimo kritiką šalies viduje traktuoja kaip patsidavimą Vakarams. Pastaruoju metu Rusijos retorikoje užsienio politikos klausimais kaip tik stiprėja izoliacionizmo tendencijos – esą jei Vakarai, ES, atskiros šalys nenori bendradarbiauti su Rusija jos nustatytomis sąlygomis, Rusija pati koreguos santykius su jais. Lietuvai, kaip artimai kaimynei, uždara ir dialogo galimybes neigianti Rusija keltų didesnę grėsmę nei iki šiol. Tikėtina, kad Rusijos prioritetu taps įtakos stiprinimas kaimyninėse valstybėse, siekiant neutralizuoti tariamas grėsmes, ir Kremlių dar mažiau varžys ne tik tarptautinės normos, bet ir tarptautinė opinija. Mažai tikėtina, kad Kremlius artimoje perspektyvoje keis savo retoriką ir politiką“, – sakoma ataskaitoje.

Ministras kviečia pokalbiui

Mieli tautiečiai, diasporos organizacijų, mokyklų, fondų, žiniasklaidos atstovai,

maloniai kviečiame Jus dalyvauti susitikime su Lietuvos užsienio reikalų ministru Gabrieliumi Landsbergiu, kuris vyks balandžio 12 d., pirmadienį, 15:30–16:45 val. Lietuvos laiku, MsTeams platformoje.

XVIII Vyriausybė savo programoje skiria itin didelį dėmesį ryšiams su diaspora, prioritetą teikiant lituanistinio ugdymo užsienyje plėtrai ir stiprinimui, diasporos įtraukimui į Lietuvos gyvenimą ir grįžimo į Lietuvą – tiek ir gyventi, dirbti, mokytis, tiek ir čia investuoti, pradėti verslą, kartu su kolegomis Lietuvoje vykdyti mokslinę ar kitą profesinę veiklą – skatinimo sritims.

Ministras Gabrielius Landsbergis kviečia jus, mūsų tautos ambasadorius užsienyje, diskusijai apie, jūsų nuomone, reikalingiausias priemones, siekiant šių tikslų įgyvendinimo, taip pat – apie užsienio lietuvių organizacijų aktualijas. Ministras taip pat atsakys į jūsų klausimus.

Maloniai prašome norinčius dalyvauti susitikime iki balandžio 5 d. registruotis el. paštu lietuviiai@urm.lt, nurodant vardą, pavardę, atstovaujamos organizacijos pavadinimą, pareigas ir el. pašto adresą, kuriuo pageidautumėte gauti susitikimo prisijungimo nuorodą. Nuoširdžiai atsiprašome, kad dėl riboto dalyvių skaičiaus susitikimo platformoje galime pakviesti tik po vieną organizacijos atstovą.

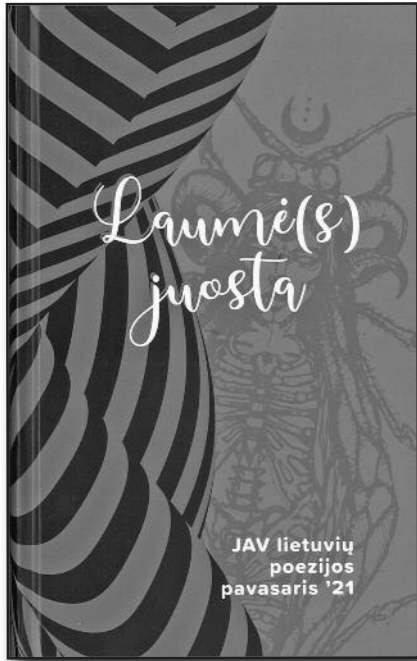
Tikėdamiesi jūsų gausaus dalyvavimo ir planuodami susitikimo eigą, taip pat maloniai prašome kartu su registracija iš anksto atsiųsti pageidaujamus užduoti klausimus. Klausimai bus sugrupuoti pagal temas, moderatoriui kviečiant juos užduoti susitikimo metu. Jei susitikimo metu nespėsime atsakyti į visus klausimus, atsakymus jums pateiksime raštu, pasibaigus renginiui. Užsienio reikalų ministerijos, atliekančios Globalios Lietuvos – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – programos koordinatoriaus funkcijas, vardu dėkoju Jums už jūsų nuoširdžią veiklą, puoselėjant lietuvių bei stiprinant užsienyje gyvenančių lietuvių bendruomeniškumą ir ryšį su Lietuva.

Lina Žukauskaitė

URM Užsienio lietuvių departamento direktorė

TELKINIAI

JAV lietuvių Poezijos pavasario'21 belaukiant

LAIMA APANAČIENĖ

Jau visi metai, kai viskas aplink mus sukasi šiek tiek kitokia gyvenimo vaga. Pasaulinė pandemija sustabdė iš anksto planuotus renginius, šventes ir minėjimus. Tačiau kiek žmogus gali lindėti namuose, nors ir kokie jie geri bebūtų? Esame ištroškę renginių, o dar tas pavasaris... Kaip rašė didis Maironis: „Pavasario saulė prašvito meiliai / Ir juokiasi, širdį vilioja”.

Tad nebeišlaikė ir mūsų poetai. Vos tik leidus valdžiai rinktis į didesnę grupę, nutarė, kad ilgiau laukti nebegali. Tad š. m. balandžio 10 d. JAV lietuvių Poezijos pavasario' 21 organizatoriai kviečia visus poezijos mylėtojus į Pasaulio lietuvių centre įsikūrusią „Sielos” galeriją, kur „Laumės juosta” apjuos 31 šio renginio poetą iš 12 JAV valstijų ir Kanados.

Tai jau septintasis JAV lietuvių Poezijos pavasaris ir trečias, kai jį ruošia ir į šventę rašančiuosius suburbia 7 poezijos knygų autorė poetė Sandra Avižienytė. Per Atlantą jau atplaukė ir knyga „Laumė(s) juosta” (sudarytoja ir leidėja Sandra Avižienytė, dizainerė Evelina Garliauskienė, viršelio dailininkė Karolina Pačekajūtė).

Šį kartą leidyne šalia jau mums pažįstamų rašančiųjų yra net 11, kurių žodžiai juodomis raidėmis pirmą kartą pabiro JAV lietuvių poezijos pavasario rinkinio baltuose lapuose. „Nesvarbu ar tai profesionalas ar mėgėjas, ar yra išleidęs knygą ar parašęs tik kelis eilėraščius. Svarbu – gera valia ir noras kartu kurti šventę”, – sako Sandra, paklausta, ką ji kvietė dalyvauti JAV lietuvių Poezijos pavasaryje 2021. Renginyje žada dalyvauti 15 poetų, kurie skaitys savo poeziją.

„Mūsų yra tik tiek, kiek atIDUODAME savęs sukurtu savyje nuo atspindžių kitų, palikdami save savo vardu ar raidėmis, darbais ar buvimu, kitiems”, – teigia renginio organizatorė Sandra.

Ji pasakoja, kad renginyje be poetų dalyvaus ir daugiau svečių, bet tai jau bus staigmenos visiems atėjusiems, kurių ji nenorėjo atskleisti. Tik prasitarė, kad vakare žada dalyvauti 2019 m. JAV lietuvių Poezijos pavasario laureatas ir poezijos rinkinio „modernistiniai postmodernizmai” (2020) autorius, poetas Algis Viktoras Dirda (Chicago, IL) ir Romualdas Zableckas (Evans, CO), 2020-ųjų JAV lietuvių poezijos pavasario laureatas, poezijos rinkinio „Nuodėmių taurė” autorius.

Susitikime ir su keramiku Alvydu Pakarkliu, kuris kasmet sukuria originalius prizus dalyviams ir jau yra tapęs ne vieno Poezijos pavasario mecenatu.

Be eilėraščių skaitymo bus ir muzikos, ir meno darbų. Tradiciškai bus paskelbtas 2021 metų JAV lietuvių Poezijos pavasario laureatas.

Renginį globoja JAV LB Kultūros taryba.

Skaitytojams pateikiame keleto pirmą kartą dalyvaujančių Poezijos pavasario renginyje autorių kūrybą, o visus mėgstančius poeziją kviečiame balandžio 10 d. 6 val. v. atvykti į „Sielos” galeriją.

Pirmą kartą dalyvaujančių JAV lietuvių Poezijos pavasaryje poetų eilėraščiai:

Žilvinas Jakštas, WA
PARADOKSAS

*Prinokusi viltis ramybę dovanoja,
Kakta rasoja žiedų lašais,
Akmuo žvaigžde užgimt panoros,
Aš akmeniu jūros dugne.*

*Ūkais aplipęs vėjas,
Pavydi laivui nežinios,
Išėjusio negrįžt žmogaus šešėlis,
Ūke žais vėją ligi sutemos.*

Petras Valius, FL
LAIMĖS ŽĖRINTIS ŠALTINIS

*Išaušo rytas rudeninis,
Vėjas suka debesį ratu.
Motina – gamta mieloji,
Ruošiasi snausti, pageltusių lapų patale.
Štai ir namelis Palos parke,
Pridengtas medžių ir krūmų apsuptyje.
Jo viduje – laimės žėrintis šaltinis,
Skleidžia meilę ir džiaugsmą lydinčius jausmus.
O jei prie skruosto prisiglausai,
Pajusi virpesį širdies.
Vilioja žengt į erą naują,
Kur gėrio upės išsilies.
Kur praeitis giliai nuskendus,
Negrįš pro tiltus užmaršties.
Džiaugsminga šypsena ant veido
Ir rankos sveikintis išties.*

Al Žolynas, CA
BY THE NUMBERS

*I'm tired of being Number One.
On second thought,
this is the third time I've said it:
it's the Fourth Way for me.
But please hand me that fifth of scotch.
I have a sixth sense for these things,
being the seventh son of a seventh son.
I'm heading for the Eightfold Path,
gonna go the whole Nine Yards, too!*

PAGAL SKAIČIUS

*Aš taip pavargau būti Pirmu.
Antra vertus,
trečiąsyk tą sakau:
tai mano Ketvirtasis kelias.
Bet prašau paduoki man penktą burnelę škotiško.
Tam aš turiu šeštąjį jausmą,
kadangi esu septintasis septintojo sūnaus sūnus.
Aš traukiu linkui Aštuoniašypio kelio,
ir visus Devynis jardus įveiksiu irgi!*

Vertė Julius Keleras

Lina Miškinytė-Tumasonienė, IL
NES PO MŪSŲ

*...nes po mūsų
Bus visko
Trūks
Tik mūsų...*

Eglė Vizgirdaitė-Garbenis, MI
PAVASARIS

*Jau žemėje pavasaris pabunda,
Ir viskas skleidžiasi gražiom spalvom.
Taip šilta, gera, miela, žalia...
Ir širdyje taip norisi dainuot.*

*Širdies daina – pavasariu gyva!
Dainos žodžius vėl aidas atkartos.
Upelio srovėje garsai čiurlens,
Ir paukščiai ant šakos gražiai giedos.*

*Pavasarij jau saulė šypsosi šilčiau,
Ir darbščios bitės dūzgia laukuose.
Gėlių kvapai, žalsvi laukai,
Gamtoj jau skamba pavasario garsai.*

*Ir žmoguje pavasaris pražysta,
Tiesiog nebegali nesišypsot.
Tas jausmas spurda tau krūtinėj,
Ir širdyje jausmai nenori jau miegot.*

*Pavasarij poezija atbunda
Ir liejasi eilėraščių stulpeliai.
Pavasarij tikra minčių pagunda,
Išliet gali jas nerealiai.*

*Pabusk, pažvelk, nusišypsok,
Pavasariui pamok ir nusijuok.
Mylėk, gyvenk, suprask ir kurk,
Spalvom pražysk, žmogau, laimingas būk!*

Nijolė Marytė Šerniūtė, PA

PAMFLETAS I

*Aš vakar
parduotuvėje pirkau širdies –
(juk kartais reikia).
Mėsininkas pasvėrė ir tarė:
– Rublis, dvi kapeikos.
– Tik tiek? – aš dar paklausiau,
o jis dėl tokio klausimo stebėjos,
nes nežinojo,
kad už kiaulės širdį
aš daug brangiau esu mokėjusi.*

PAMFLETAS II

*Už žodį piktą, žodį juodą,
Nenusigąsk, nebūsi teisiamas.
Tiktai žinok,
Kad ne iš baimės, –
O iš smarvės
Yra daiktų apeinamų.*

PAMFLETAS III

*Žmonės sako tave esant dvideide.
Tik kam gerą žodį gadinti?
Reikėtų geriau tavąjį veidą
Atsiprašant kitaip pavadinti.
Bet džiaugiuosi slapta pagalvojusi,
Kad ne viskas amžina esti,
Kad pavargs pagaliau tavo kojos
Du tokius pasturgalius nešti.*

Čikagos centre atsidarys muziejus, pavadintas Adolfo Valeškos vardu

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Š. m. kovo 10 d. The Art Institute of Chicago prezidentas James Rondeau ir Lietuvos dailės muziejaus direktorius Arūnas Gelūnas „Zoom“ susitikimo metu pasirašė bendravimo sutartį, numatančią įsteigti Čikagoje pirmąjį vitražo muziejų. Pastatas iš dabartinio savininko ABC Property Managements jau nupirktas – tai buvusi trijų aukštų vitražo studija, kurioje ne vieną dešimtmetį dirbo ir kūrė pastato savininkas Adolfas Valeška. Jo garbei muziejus, kurį planuojama atidaryti 2025 m. pavasarį, švenčiant menininko 120-ąją gimimo sukaktį, bus pavadintas The Adolfo Valeška Memorial Stain Glass Museum. Tai pirmas tokio masto muziejus JAV.

Už kiek parduotas šis pastatas, sužinoti nepavyko. Tačiau Čikagos burmistrė Lori Lightfoot savivaldybės kovo 11 d. posėdyje pasidžiaugė, jog „tokia injekcija yra svarbi Čikagai pandemijos šviesoje“. „Vieta ideali – pačiame miesto centre, ties Chicago ir State Street gatvių sankryža. Kadaisė ne pats patraukliausias kvartalas dabar įgijo naują dvasią. Skersai gatvės nuo buvusios p. Valeškos studijos – Loyola universiteto teisės fakulteto pastatas. Visą – istorinė Šv. Vardo katedra. Netoliese – prestižinė „gallery row“ Superior gatvėje, kur įsikūrę pagrindiniai meno salonai. Čia pat ir turistų iš viso pasaulio lankoma Oak Street, kurioje puikuoja prabangiausi butikai – Prada, Yves Saint Laurent, Tom Ford, La Perla. Mūsų manymu, toks projektas privačių investuotojų dėka įgyvendinamas pačiu laiku ir sustiprins Čikagos miesto centro ekonomiką“, – tvirtino p. Lightfoot.

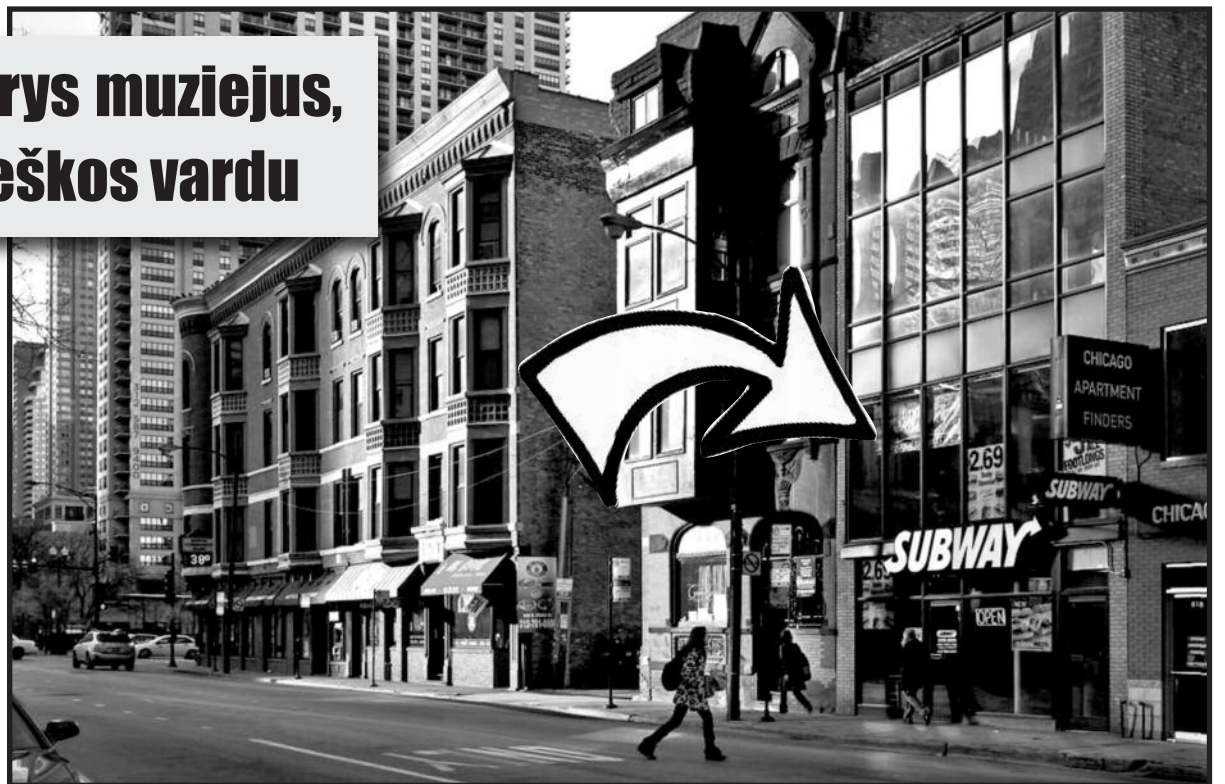
Adolfas Valeška (g. 1905 m. kovo 15 d. Kybartuose – m. 1994 m. gegužės 11 d. Kaune) – garsus tapytojas, vitražistas, dekoratorius, scenografas, lietuviybės puoselėtojas, visuomenės veikėjas, meno bei kultūros tyrinėtojas, bažnytinio meno saugotojas.

1928 m. Valeška baigė Kauno meno mokyklą, mokėsi tapybos. Kūrė Kauno Švč. Jėzaus Širdies parapijos, Kauno karo ligoninės koplyčios, Kauno Dievo Kūno ir kitų bažnyčių interjerus. Stažavosi Berlyne, Romoje, Paryžiuje. 1935–1940 m. Bažnytinio meno muziejaus įkūrėjas, direktorius. Dalyvavo 1941 m. birželio sukilime, pasak liudininkų, buvo vienas iš civilių sukilėlių vadų Vilniuje. 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, 1947–1949 m. vadovavo Freiburgo dekoratyvinės ir taidomosios dailės mokyklos tapybos studijai, 1948 m. įkūrė lietuvių dailės institutą. Vėliau persikėlė į JAV. 1951 m. Čikagoje įsteigė vitražo ir mozaikos studiją, kurioje vykdė monumentalios dekoratyvinės dailės užsakymus įvairių konfesijų maldos namams. 1954–1956 m. Čikagos dailės instituto vitražo dėstytojas. Nuo 1984 m. gyveno Indianoje. 1993 m. grįžo į Lietuvą, gyveno Kaune. Palaidotas Petrašiūnų kapinėse. Dalyvavo daugelyje parodų Lietuvoje ir užsienyje, jo kūrinių yra įsigiję Lietuvos ir kitų šalių muziejai, kolekcininkai.

Planuota įkurti Lietuvių kultūros centrą

Prieš daugiau kaip keturis dešimtmečius iš Adolfo Valeškos šį pastatą nupirko grupė išeivijos veikėjų, menininkui pasiūlė namelį Indianoje. Tikėtasi prestižinėje Čikagos vietoje įkurti Lietuvių kultūros centrą, kuriame galima būtų eksponuoti jų žmonių dailininkų ir kitų lietuvių menininkų kūrybą.

Ši idėja labai patiko ir buvusiam jėzuitų kunigui Algimantui Keziui – jis tikėjosi tapti centro direktoriumi. Tačiau projekto kurti lietuvišką kultūros židinį miesto centre greitai buvo atsisakyta ir pastatas buvo parduotas. Kezys tuo tarpu idėjos neatsisakė – už kelių kvartalų nuo buvusios Valeškos studijos, ties Wells ir Superior gatvių sankryža, jis išsinuomavo patalpas ir pavadino jas amerikiečiams lengvai ištariamam vardu – GALERIJA. Po metų, norėdamas sumažinti išlaidas, Kezys nutarė persikelti

Šiame pastate vėl apsigyvens menas.

Nuotr. iš interneto

Kai kurių A. Valeškos darbų likimas dar nežinomas

ti į šalia esančios Gruen galerijos antrąjį aukštą. Toje palėpėje GALERIJA rado užuovėją dar metams laiko.

Valeškai priklausiusio pastato pirmame aukšte iš pradžių įsikūrė kiniečių valykla, kiek vėliau – „Subway“ užkandinė, veikusi iki šių dienų. Kalbama, jog iš pradžių viršutinius du aukštus buvo išsinuomavęs dailininkas – dirbtuvei tam išties buvo geros sąlygos, nes langai per du aukštus išileisdavo daug šviesos.

Muziejuje bus daug istorinių eksponatų

The Adolfo Valeška Memorial Stain Glass Museum jau sulaukė susidomėjimo ir pažadų praturtinti jo fondus iš įvairių įstaigų bei religinių konfesijų. Nors muziejus neapsiribos vien lietuvių kūrėjų darbais (priminsime, kad vitražus kūrė ir Valeškos dešinioji ranka Bronė Jameikienė, o taipogi kurį laiką Čikagoje gyvenęs tapytojas Kazys Varnelis), pirminis tikslas yra surinkti paties Valeškos kūrybą. Į naujai kuriamą muziejų atkeliaus jo sukurti vitražai iš buvusios Marshall Field's universalinės parduotuvės bei užsidariusios Šv. Filomenos bažnyčios Čikagoje. Iš Šv. Kazimiero Romos katalikų bažnyčios Sioux City (Iowa) atkeliaus vitražai, pulpitai bei Valeškos tapybos darbai. Parodos atidarymui numatoma pasiskolinti keturis milžiniškus jo tapybos kūrinius, kurie kabo lietuvių imigrantų įsteigtoje Šv. Kryžiaus bažnyčioje Town of Lake apylinkėje bei

Valeškos vitražus, kurie šiandien sutinka atvykstančius iš užsienio svečius O'Hare tarptautiniame oro uoste. Tariamasi su privačiais mecenatais iš žydų Congregation Rodfei Zedek Čikagoje apie galimybę sukurti Valeškos vitražų, puošiančių šią sinagogą, kopijas.

Tačiau didžiausia sensacija yra tai, kad atsirado menininko mozaika Jūratės ir Kastyčio motyvais, ilgus metus puošusi Valeškos pastato fasadą 816 N. State Street. Buvo manyta, kad čia įsikūrus „Subway“ užkandinė, mozaika buvo išmontuota ir išmesta arba – geriausiu atveju – užmūryta, kad galima būtų įtaisyti neoninę užkandinės iškabą. Laimė, šios versijos nepasiteisino! Pastato dabartinis savininkas nenorėjo komentuoti šios mozaikos išlikimo aplinkybių, tik pasakė, kad prieš kurį laiką Adolfo Valeškos gerbėjams pavyko šį darbą išvaduoti iš saugojimo sandėlio netoli Michigan City, Indianoje. Mozaika buvo smarkiai nukentėjusi, bet dabar ji restauruojama ir vėl papuoš fasadą muziejaus atidarymo metu. Taigi, Jūratė su Kastyčiu greitai parplauks namo!

Beliaka tikėtis, kad atsiras ir garsaus menininko vitražas „Šventas Tėvas Jonas Paulius II“, kuris buvo padovanotas Čiurlionio Dailės muziejui Kaune ir iš ten dingo. Gal kas nors žino, kur jis dabar yra?

Vitražistė Bronė Jameikienė Valeškos studijoje. Pro langą matyti John Hancock dangoraižis. *Chicago Magazine*, 1971 m. lapkričio/gruodžio mėn. numeryje.

Lituanistikos tyrimo centro archyvo nuotr.

Prisimenant Stasį Goštautą: asmenybės šviesa, kuri pasilieka su mumis

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Kovo 12-ąją Amžinybėn iškeliavo Stasys Goštautas – meno ir literatūros tyrinėtojas, žurnalistas, vertėjas, intelektualas. Netekome itin šviesos ir ypatingos asmenybės, nuėjusios spalvingą, įdomų gyvenimo kelią. Daugelio tiesiog Stasiu vadinamas dr. S. Goštautas turėjo daug pažįstamų, draugų ir bičiulių, nes jo asmenybė traukte traukė kitus.

Goštautai – gerai ir seniai Lietuvos istorijoje žinoma pavardė. Lietuvos istoriniuose šaltiniuose pirmasis arba seniausias Goštautas paminėtas dar XIV a. viduryje. Lenkų Goštautų genealogijoje teigiama, kad ši pavardė buvo minima dar 1215 m. – Goštautas joje minimas kaip Lietuvos kariuomenės vadas.

Išsisklaidžiusi ko ne po visus pasaulio žemynus Goštautų giminė 2000 m. buvo susirinkusi į Lietuvoje vykusį tarptautinį kongresą „Goštautų susitikimas: drauge į XXI amžių“, kuris vyko Ignalinoje, Kėdainių apylinkėse, Kaune ir Vilniuje. Iš šimto tos giminės atstovų, atvykusių į kongresą, didelę dalį sudarė Goštautai iš Prancūzijos, nemažas būrys jų atvyko ir iš Lenkijos, Kanados ir net iš tolimosios Australijos, taip pat Lietuvos. Stasys Goštautas buvo vienas iš šio kongreso organizatorių.

Vyšnios Suvalkijoje

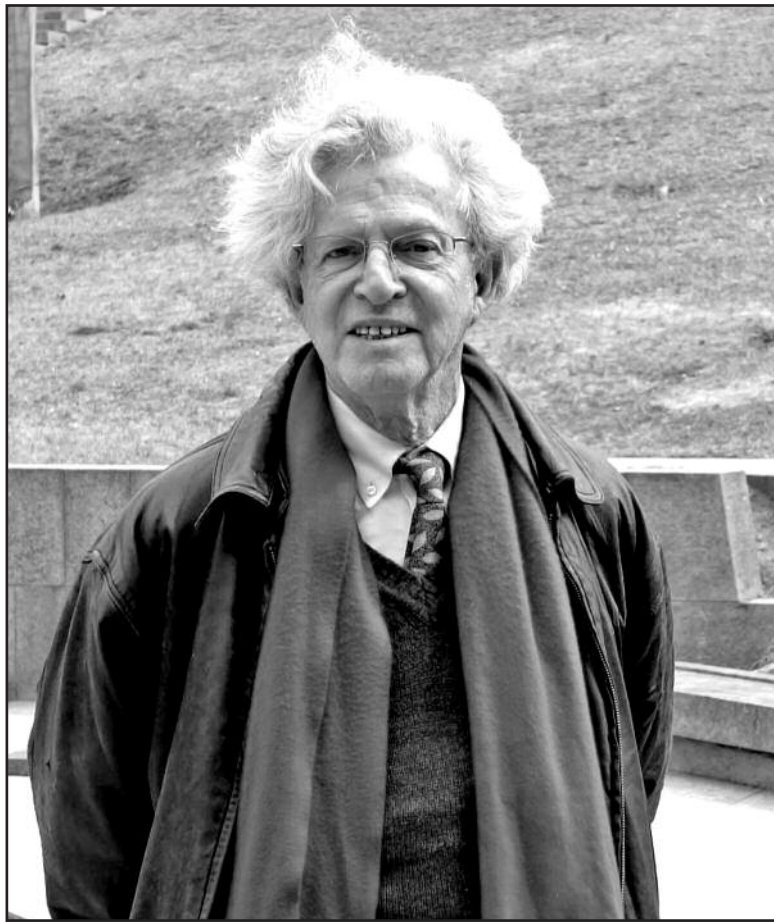
Kaune 1939-ųjų sausio 3 d. gimęs S. Goštautas Lietuvoje praleido vos kelerius ankstyvos vaikystės metus. Jo tėvas Vaclovas Goštautas buvo netoli sienos su Lenkija esančio Makauskų dvaro dabartinėje Kalvarijos savivaldybėje savininkas. V. Goštautas dar nepilnametis įsijungė į kovą dėl Lietuvos nepriklausomybės, platino atsisaukimus ir už šią veiklą vokiečiai jį 1918 m. uždarė į nepilnamečių politinių kalinių stovyklą Šiauliuose, iš kur išlaisvinti jį padėjo prezidento Antano Smetonos žmona Sofija Smetonienė.

S. Goštauto tėvas įstojo savanoriu į besikuriančią Lietuvos kariuomenę, o 1931 m. buvo paskirtas Raseinių apskrities viršininku, 1932 m. rugsėji – Vilkaviškio apskrities viršininku, o 1939–1940 metais dirbo Marijampolės apskrities viršininku. Prasidėjęs Lietuvos okupacijai, V. Goštautas buvo sumintas, kalintas Marijampolės kalėjime, o prasidėjęs Antrajam pasauliniam karui iš kalėjimo išsivadavo, išlaužęs kameros duris. Jis grįžo į buvusį darbą ir Marijampolės apskrities viršininku vėl dirbo 1941–1944-aisiais, vokiečių okupacijos metais.

1944-aisiais V. Goštautas su šeima iš Makauskų dvaro pasitraukė į Vokietiją ir apsigyveno Miunchene. Stasiui Goštautui tada buvo vos 5-eri metai ir iš savo vaikystės jis prisimena tik tai, jog tėvas turėjęs Makauskų dvare malkomis varomą traktorių, laikė medžioklinius šunis, o dvare buvę daug vyšnių, kurias Stasys labai mėgo.

Prisimindamas savo vaikystę ir pasitraukimą iš Lietuvos, S. Goštautas yra pasakojęs: „Net nežinau, kiek buvo vežimų, traukiamų arkliais. Tėvas paklausė, ar aš noriu važiuoti su juo automobiliu, ar su arkliais. Be jokios abejonės pasirinkau arklius, nes visada juos mėgau. Sėdau į vežimą. Man turbūt buvo įdomiau su Gavėnų Arvydu, nes galėjau žaist. Sėdėjau ant Magdalenos kelių ir norėjau griebti už pavadžio, bet ji man neleido (...). Tėvui ši kelionė buvo labai skaudi. Jis nujautė ir suprato, kad išvažiuoja ilgam. Privažiavęs Prūsijos sieną, apsiverkė, nes jis žinojo, kad jau nebegrįš. Mama bandė nuraminti“.

Šie S. Goštauto prisiminimai užrašyti istoriko Benjamino Mašalaičio knygoje „Sūduvos krašto dvarai“. Citatoje minima Magdalena – tai garsi dailininkė ir meno mecenatė Magdalena Birutė Stankūnienė, o Arvydas – anksti emigracijoje Vokietijoje miręs jos vienintelis sūnus. Ir pats S. Goštautas, ir M. B. Stankūnienė yra prisiminę pasitraukimo istoriją pokalbiuose su šių eilučių autoriumi ne vieną kartą.

Stasys Goštautas ir jo „firminis“ šalikas.

„Draugo“ archyvo nuotr.

Veidu į Lietuvą

1949 m. Goštautai atsidūrė Kolumbijoje ir čia prabėgo trylika Stasio gyvenimo metų. Nuo pat vaikystės jis dirbo Bogotos miesto spaudoje, labai domėjosi meno istorija, buvo aktyviai įsijungęs į lietuvių išeivijos veiklą. 1958–1961 m. dirbo mokytoju, studijavo Bogotos universitete. Kolumbijoje jis išleido dvi pirmąsias savo knygas „Lietuvių menininkų antologija“ (1959) ir „Kolumbijos menas“ (1960 m.).

1962 m. Goštautai persikėlė iš Kolumbijos į Jungtines Amerikos Valstijas ir tų pačių metų gruodžio 29-ąją V. Goštautas mirė. Vėliau šeima gyveno New Yorke, kur 1966 m. Fordham universitete S. Goštautas įgijo bakalauro laipsnį, o 1972 m. New York University – daktaro laipsnį. New Yorke jis dirbo žurnalistinį darbą ispanų kalba leidžiamame žurnale „Vision“, nuo 1968 m. dėstė ispanų literatūrą Wellesley koledže, vėliau dirbo Boston University bei kitose mokslo įstaigose.

Nuo 1979 m. S. Goštautas buvo PEN klubo Emigrantų centro JAV valdybos narys, atstovavo lietuvių rašytojams PEN suvažiavimuose – 1979 m. Brazilijoje, 1983 m. Venesueloje. Jis parengė ir redagavo knygą „Čiurlionis: dailininkas ir kompozitorius“ (1994), daug metų rašė straipsnius lietuvių, anglų ir ispa-

Paskutinis apsilankymas Makauskuose.

„Suvalkiečio“ nuotr.

nų periodinėje spaudoje, tarp jų „Vision“, „Aiduose“, „Metmenyse“, „Amerikos lietuvyje“, „Bridges“, taip pat „Drauge“ ir ypač jo kultūriniame priede, redagavo „Lituanus“ ir „Bridges“.

S. Goštautas dažnai grįždavo į tėvynę, o Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, dėstė ispanų literatūrą Vytauto Didžiojo universitete (VDU) Kaune. Tuos jo darbo metus Kaune šiomis dienomis, sužinoję apie netektį prisiminė buvę jo draugai ir bendradarbiai Lietuvoje. Profesorė, literatūrologė Dalia Kuizininė savo „Facebook“ paskyroje parašė: „Susipažinome dar praėjusiame amžiuje, kai atvykdavo į atkurtą Vytauto Didžiojo universitetą dėstyti, vesti vertimo seminarų. Neįtikėtina, bet gebėjo į bet kokią pokalbį įtraukti, sudominti, savo idėjomis intriguoti bet kurio amžiaus ir interesų žmones. Pilkoje 1994–1996 metų Lietuvos kasdienybėje buvo itin spalvinga ir ryški asmenybė ne tik savo raudonu šalikuku, kurį taip mėgo nešioti, bet savo charizma, optimizmu, dėmesiu kitam, betarpišku mokėjimu bendrauti“.

Prisimindama S. Goštauto dėstytoja VDU profesorė pabrėžė, kad jis mokėjo neišpasakytai įdomiai pasakoti apie jam puikiai pažįstamus rašytojus Miguel Servantes ir Jorge Luis Borges. „Jis yra radęs lietuviškų vietų užuominų Servanteso kūryboje, apie tai yra paskelbęs straipsnį žurnale ‘Darbai ir dienos’. Su studentais bendravo labai betarpiškai, nevengdavo pasidalinti savo patirtimis, buvo jų nepaprastai mėgstamas. Net ir paskutinių savo viešnaigių metu dar svažėjo nors trumpam atvykti į universitetą dėstyti“, – „Draugo“ korespondentui pasakojo D. Kuizininė.

Buvo prisimintas ir tas faktas, kad dėstytojadamas Kaune kartu ėmėsi ir vertimų – buvo vienas iš garsaus argentiniečių rašytojo J. L. Borges apsakymų rinkinio „Fikcijos“ vertėjų į lietuvių kalbą, parengė interviu su šiuo rašytoju ir tą faktą dažnai minėdavo pokalbiuose. Socialiniame tinkle savo prisiminimais pasidalino ir kunigas, poetas Valdas Aušra, VDU docentė dr. Jūratė Imbrasaitė vadino jį tikrai spalvinga ir trykstančia energija asmenybė, su kuria buvo įdomu ir smagu kalbėtis bet kokiomis temomis. Ji prisiminė ir nepamirštamą jo raudoną šaliką.

Vaiva Ragauskaitė, buvusi „Amerikos lietuvių“ redaktorė rašė, kad S. Goštautas visada buvo geros nuotaikos, degantis bei uždegantis savo optimizmu ir idėjomis – ir liko šviesūs prisiminimai. „Vienas iš nedaugelio Mokytojų, kurį vadinau vardu“, – rašė ji. „Amžino atilsio amžinam optimistui“ linkėjo ir Arvydas Reneckis.

Nukelta į 15 psl.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Naujas Asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymas

Vilnius (BNS) – Parlamentas priėmė naujos redakcijos Asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymą.

Jame, be kita ko, numatyta, kad vaikams iki dvejų metų dėl asmens tapatybės kortelės ar paso išdavimo, keitimo neprivaloma atvykti į Migracijos departamentą ar konsulinę įstaigą.

Taip pat siūloma nustatyti trumpesnį vaikams išduodamų asmens dokumentų galiojimo terminą.

Dabar galioja nuostata, kad dokumentai piliečiui iki 16 metų išduodami ne ilgiau kaip penkeriems metams.

Pagal naują tvarką daugiau garbaus amžiaus piliečių savo asmens dokumentus galės keisti rečiau – 70 metų ir vyresniems piliečiams tapatybės kortelė bus išduodama 30 metų. Dabar 75-erių ir vyresni asmenys kortelę gauna 20 metų.

Pasą suaugusieji, kaip ir iki šiol, turėtų keisti kas dešimt metų.

Asmens dokumentai galės būti siunčiami tik tokiu atveju, jei pilietis juos atsiimdamas galės patvirtinti savo tapatybę, taip pat naujuosiuose dokumentuose nebus pasikeitę jo asmens duomenys: vardas, pavardė, lytis, gimimo data, asmens kodas. Migracijos departamentas ar konsulinė įstaiga paskelbs asmens tapatybės kortelę ar pasą galiojančiais tik tuomet, kai gaus informaciją apie saugiu būdu išsiųstų dokumentų įteikimą.

Šiuo metu tokia paslauga pasinaudoti gali tik užsienio valstybėse gyvenantys piliečiai.

Numatyta, kad Lietuvoje gyvenantys piliečiai nuo 16 metų privalo turėti galiojančią asmens tapatybės kortelę arba pasą.

Asmens tapatybės kortelę ir pasą Migracijos departamentas privalo išduoti arba pakeisti ne vėliau kaip per vieną mėnesį, o Lietuvos konsulinė įstaiga – ne vėliau kaip per du mėnesius.

Greitai išspręs nesklandumus pristatant užsienio siuntas

Vilnius (ELTA) – Lietuvos paštu normalizavus registruotų ir neregistruotų laišku bei siuntų šalies viduje pristatymą, pasitelkus papildomas priemones planuojama per kelias savaites užtikrinti sklandų ir užsienio siuntų pristatymą.

„Atsiprašome Lietuvos pašto klientų dėl kovo pradžioje atsiradusių pristatymo nesklandumų ir dėl to patirtų nepatogumų. Bendrovės valdyba glaudžiai bendradarbiauja su įmonės vadovybe ir atidžiai seka situaciją bei įmonės diegiamas trikdžių pašalinimo priemones. Šiuo metu tiek laišku, tiek vidaus siuntų pristatymas yra pilnai grįžęs į įprastą režimą bei terminus. Išsūkių bendrovė vis dar turi skirstant iš užsienio atkeliavusias siuntas – šiems vėlavimams išspręsti artimiausias 2–3 savaites bus skiriamas padidintas dėmesys (...)”, – teigia Lietuvos pašto valdybos pirmininkas Mindaugas Kyguolis.

Jis pažymi, kad šį mėnesį baigiamas įgyvendinti prieš trejus metus pradėtas išmaniojo skirstymo projektas yra būtinas sėkmingai tolesnei Lietuvos pašto veiklai. Be išmaniųjų įrenginių pagalbos, kurie leidžia rankinį siuntų skirstymą automatizuoti, bendrovė neturėtų galimybių susitvarkyti su dėl pandemijos stipriai išaugusiais siuntų srautais.

Pasak Lietuvos pašto generalinės direktorės Astos Sungailienės, „galutinai grįžti į visiškai įprastą darbo režimą planuojame balandžio viduryje, kai baigsime šalinti iš užsienio keliaujančių siuntų pristatymo trikdžius“.

Į Mišias atvyko automobiliais ir juose meldėsi

Vilnius (BNS) – Sekmadienį, kovo 28 dieną, tikintieji kviešti į sostinės senamiestyje esančią Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčią atvykti automobiliais ir juose melstis.

„Mišių metu visi liko mašinos – saugiai, jie neišėjo į lauką, ir kiekvienas per nuotolį telefonu ar planšete stebėjo Mišias“, – sakė kunigas Algirdas Toliatas.

Mišių pabaigoje žmonės galėjo pamirskėti ilgosiomis automobilio šviesomis ir sulaukti komunijos, palaiminimo norintiesiems reikėjo išjungti avarinius žibintus.

Vilniaus arkivyskupijos atstovė spaudai Živilė Peluritienė teigė, kad tai – kūrybiškas sprendimas, tačiau apeigos Verbų sekmadienį buvo atliekamos ir kitose arkivyskupijos bažnyčiose.

„Tai yra kūrybiškas sprendimas, taip pat ir kitose bažnyčiose komunija buvo dalijama, verbos buvo šventinamos išėjus į lauką po Mišių ar kitu nustatytu laiku“, – sakė Ž. Peluritienė.

Vietovėse, kurias apima Vilniaus arkivyskupija, šiuo metu sergamumas koronavirusu yra vienas didžiausių šalyje, tad viešos pamaldos nevyksta, tačiau privačiai maldai bažnyčios lieka atviros.

Tai galioja Vilniaus miesto ir rajono, Švenčionių ir Visagino savivaldybių bažnyčiose, taip pat dalyje Širvintų rajono bažnyčių.

Vilniečiai meldėsi neišlipdami iš automobilio. JP.lt nuotr.

Nykstančius augalus ir gyvūnus gelbsti unikalus fondas

Lietuvoje metus veikiantis „Sengirės fondas“ jau valdo tris miškų sklypus – du padovanotus ir vieną įsigytą.

Fondas sukurtas tam, kad, pritraukęs lėšų, įsigytų miškus ir puoselėtų juose aptinkamas vertingas gyvūnų ir augalų rūšis, o paties miško nekirstų. Nors fondo atstovai teigia sulaukę didesnio nei tikėjosi palaikymo, tačiau susiduria ir su iššūkiais – dalis miškų Lietuvoje nėra itin vertingi, kartais sunku įtikinti žmones parduoti mišką fondui.

Klaipėdietis Vytautas Smailys apie 40 metų gyveno Rusijoje – ten buvo išvežtas per trėmimus, vėliau tapo mokslo darbuotoju. Grįžęs į Lietuvą, dar ketvirtį amžiaus dirbo universitete. V. Smailiui priklausė dalis jam tėvų palikto miško Kauno rajone. Tą mišką vyras nusprendė padovanoti „Sengirės fondui“.

Didžiulio pasisekimo susilaukusio filmo „Sengirė“ kūrėjas supirkinės miškus ir juose nieko niekada nedarys. LRT.lt nuotr.

„Jeigu miškas liks žmogaus nuosavybe, atiteks paveldėtojams, nėra jokios garantijos, kad jie miško kuriuo nors metu neparduos. Visada buvo daug pasiūlymų parduoti tą mišką, nutariau ieškoti, kaip jį išsaugoti“, – pasakoja V. Smailys.

Klaipėdiečiui priklausantis miškas apsuptas plotų, kurie priklauso kitiems žmonėms, – ten vyksta kirtimai. V. Smailys sako, ypač dėl to nori, kad jam priklausantis miškas išliktų.

„Ten formuosis tokia vietinė zona, kurioje miško flora ir fauna, paukščiai, gyvūnėliai galės surasti drevių tuose medžiuose, galės išsilaikyti, taigi tai bus oazė. Net jeigu aplink iškirs miškus, o, įtariu, kad taip ir bus, tai vis tiek liks gera oazė, kur galės gerai jaustis ir gyvūnija, ir augalai“, – prognozuoja V. Smailys.

Per metus „Sengirės fondas“ ėmė valdyti tris miško sklypus – V. Smailio padovanotąjį Kauno rajone, kuris – 1,58 hektaro, taip pat 2,6 hektarų sklypą Anykščių rajone padovanojo akių gydytoja Janina Breivienė, didžiausią – 3 hektarų – sklypą Balbieriškyje fondas įsigijo.

Fondas įsipareigoja miškus saugoti. Jo idėjos autorius, filmo „Sengirė“ režisierius Mindaugas Survila sako, kad idėja įsteigti fondą kilo dar studijuojant.

„Su draugais pakalbėjome, kad būtų gerai išpirkti miškus ir saugoti ateities kartoms, bet problema, kad miškai kainuoja daug ir reikia didelių pradinų investicijų, (...) tada darėsi gėda, nes nueini pas kokį žmogų ir sakai, kad „duokit mums daug pinigų, nes miškas kainuoja daug, o mes nieko su juo nedarysime“. Tai tiesiog skambėjo juokingai, o dabar mes pirmi parodėme savo pavyzdžiu, ką siekiame daryti“, – sako M. Survila.

Fondas savo veiklą pradėjo turėdamas pradinius 60 tūkst. eurų, skirtus nuo „Sengirės“ filmo pajamų. Jas papildė 41,175 tūkst. eurų parama, gauta iš fizinių asmenų, 27,525 tūkst. eurų – iš juridinių. Iš viso – 129 tūkst. eurų. Dalis paramos gauta iš žmonių, skyrusių 1,2 proc. GPM mokesčio.

„Sengirės fondo“ tikslas – išsaugoti vertingiausius miškus. Pasak ekologo dr. Žydrūno Preikšos, miškas Kauno rajone, kurį fondui padovanojo V. Smailys, nors ir nelabai senas, bet turi daug galimybių tapti vertinga sengire. Pavyzdžiui, jame matyti išrankių aplinkai kerpių.

„Čia matyti viena indikatorinių rūšių – tikroji garbuonė. Jos gausmas dar nėra didelis, auga netankiai, bet ji čia jau yra. Jei tai būtų labai jaunas miškas, jos visai nerastume. Tai rodo, kad šio miško potencialas yra gana geras tapti vertingu mišku ateityje“, – dėsto Ž. Preikša ir pastebi, kad kitoje fondui priklausančioje sengirėje Balbieriškyje šios kerpės veši – jeigu jų daug, miškas vertingas.

„Vienas iš sengires parodančių medžių – jau virš 200 metų ažuolas, ant jo auga kerpė – kandeliarinė auksuotė, kuri auga tik ant medžių, ne jaunesnių nei 100 metų, jaunuolynuose jos nerastame“, – sako Ž. Preikša.

Didelės vertės miškui prideda nugriuvę seni medžiai: „Retos rūšys tampa retomis būtent todėl, kad tokių virtelių nebebūna ūkiniuose miškuose, tad rūšys negali išlikti“, – dėsto Ž. Preikša.

„Sengirės fondas“ ateityje veiklą planuoja plėsti, nors tam yra ir kliūčių. Pavyzdžiui, fondas negalės valdyti daugiau nei 1500 hektarų miško, sudėtinga atrinkti miškus, savininkams pristatyti fondo misiją.

Izabelė Pukėnaitė, LRT TV naujienų tarnyba

Aleksandra Kasuba. Whiz Bang Quick City 2. 1972 m. gegužės 26–birželio 4 d., Woodstock, New Yorko valstija. Skaitmeninis Aleksandros Kasubos archyvas Lietuvos nacionaliniame dailės muziejuje

A. Kasuba – aplinkos vizionierė. Parodos fragmentas

Formuojant ateitį

Lietuva atranda Aleksandrą Kasubą

Nacionalinėje dailės galerijoje atidarytoje parodoje pirmą kartą pristatomas Lietuvos–JAV aplinkos menininkės vizionierės Aleksandros Fledžinskaitės-Kašubienės-Kasubos (1923–2019) palikimas, apimančias septynis kūrybos dešimtmečius.

Parodos pagrindą sudaro Lietuvos nacionaliniam dailės muziejui menininkės padovanotų kūrinių ir 8 000 skaitmeninių vaizdų kolekcija, kurią prasmingai papildė Amerikos meno archyve, Smithsonian institute saugomi A. Kasubos darbai ant popieriaus bei Šiaulių Aušros muziejaus rinkiniuose esantys grafų Zubovų ir Fledžinskų šeimos dokumentai ir daiktai. Taip pat eksponuojami du specialiai šiai parodai sukurti darbai: Vytenio Jankūno skaidrių projekcija – menininkės darbų viešosiose JAV erdvėse dokumentacija – ir komandos Weekend Warriors Studio kompiuterinis žaidimas pagal A. Kasubos autorinę knygą „Įrengimai sielai“ (Utility for the Soul, 1970–1975).

Istorinės aplinkybės lėmė, kad A. Kasuba susiejo kultūrinę XIX a. pabaigos Lietuvos dvarininkijos, pirmosios nepriklausomos Lietuvos Respublikos tradicijas ir atvirą naujovėms bei eksperimentams, demokratiškai maištingą XX a. antros pusės New Yorko meninės kultūros energetiką.

Parodos ekspozicija konstruojama chronologiškai, gretinant taikomas ir eksperimentines, hibridines meno, dizaino, architektūros praktikas bei teorines išvalgas – menininkės nuosekliai plėtotą tvares architektūros kaip socialinio instrumento, buveinių be stačių kampų viziją. Pabrėžiant šių siekių gyvybingumą ir universalumą, parodos pavadinimui pritaikyta 1989 m. Universitetinio miesto mokslo cent-

ro Esther M. Klein meno galerijoje Philadelphijoje vykusios pirmosios personalinės A. Kasubos parodos antraštė „Formuojant ateitį“. Menininkė pristatoma Kasubos pavarde, nes taip ji pasirašinėjo JAV, buvo ir yra žinoma tarptautinėje meno aplinkoje.

Jungiamoji parodos ašis – pirmosios A. Kasubos tampriųjų audinių aplinkos be stačių kampų (1970) rekonstrukcija, kurios viduje rodomas paskutinis jos videodarbas F1 ir F2 kitur (2018), ir trijų namų – architektė norėjusios tapti menininkės kūrybinių ieškojimų kelyje ypač svarbių erdvių-gyvenamųjų vietų – motyvas. Tai Ginkūnų dvaras – senelių grafų Zubovų, tėvų Fledžinskų namai, iš kurių po 1940 m. sovietų okupacijos šeimai buvo išskautyti per 24 valandas. Antrųjų namų – prie Centrinio parko Manhattane, New Yorke, kuriuose su šeima apsigyveno 1963 m., dirbtuvėje A. Kasuba įrengė viešai lankomą tampriųjų audinių Gyvenamąją aplinką (1971–1972). Paskutinis – Akmenų kalvos namas (2001–2005) New Mexico valstijoje su rezidencija, virtuve ir svečių studija – pastatytas taikant autorinį membranos sustandinimo K-metodą. Jame menininkė gyveno iki 2012 metų.

Ši unikali, savo vientisumu ir vizionieriškų polėkių išsipildymu analogų mūsų modernizmo raidoje neturinti istorija liudija menininkės nuostatą, kad „kūrėjo raida yra nulemta tik jo paties nuosprendžių bei pastangų, nesvarbu, kokioje santvarkoje jis ar ji gyventų“.

Anot Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus direktoriaus dr. Arūno Gelūno, ši seniai išsvajota paroda yra sensacija: „Tai – kelionė iš Šiaulių apskrities į New Yorką, tai – bendravimas su didžiausiais to laikmečio menininkais, drąsiausios architektūrinės idėjos ir, galiausiai, moters vaidmuo, kuriant

Parodoje – ir ankstyvieji tekstilės bei keramikos darbai.

meną. Ši menininkė yra tikras lobis Lietuvai“.

„Manėme, kad Jungtinėse Amerikos Valstijose Jonas Mekas yra vienintelė žvaigždė, kuri šviečia pasauliui, tačiau galime įsitikinti, jog A. Kasuba taip pat yra nepaprasto ryškumo menininkė, kurią, tikim, visi atrasime“, – teigė A. Gelūnas.

Ši paroda – tai kuratorės Elonos Lubytės aštuonerių metų darbo vaisius.

„Manau, jog Lietuvos modernizmo istorijoje ši paroda brėžia labai netikėtą liniją, kuri yra susijusi su išsipildžiusia menininkės modernizacijos karjera. A. Kasuba yra žinoma fragmentiškai, tačiau ši menininkė jau pažįstama Lietuvos kūrėjams nuo 2014 metų, kai buvo pristatyta jos pirmoji tampriųjų audinių instaliacija ‘Spekro užuomina’, – sakė parodos kuratorė E. Lubytė.

„Lietuvos nacionalinį dailės muziejų papildė unikali menininkės septynių dešimtmečių kūrybinių ieškojimų kolekcija – tai darbai nuo ankstyvųjų tekstilės gobeleno darbų, keraminių mozaikų, plytelių, abstrakčių reljefų iki vėlyvosios kūrybos objektų, kurie yra susiję su utopiniu architektūriniu modeliu“, – pasakojo dr. E. Lubytė.

Parodos „Formuojant ateitį“ architektas Rokas Kilčiauskas aiškino: „Šios parodos pasakojimas yra sukonstruotas trimis aspektais. Pirmas parodos aspektas – pasakojimas, antra parodos dalis – emocija, o trečia sudedamoji parodos dalis – mastelis. Sudėjus šiuos tris aspektus, išeina pasakojimas, kalbant ne tik apie A. Kasubos kūrybą, bet ir apie ją pačią, kaip asmenybę. Labai daug asmeninių atradimų ir paralelių pavyko surasti man pačiam, kaip kūrėjui.“

Lietuvos žiūrovui pristatomas 7 dešimtmečių menininkės kūrybinis palikimas.

Parodos „Formuojant ateitį. Erdvinės Aleksandros Kasubos aplinkos“ fragmentai.
D. Umbraso/LRT nuotraukos

„Mano mama Aleksandra buvo nepaprasta asmenybė. Ji projektavo ir įgyvendindavo savo kūrinius nesinaudodama kompiuteriu – tai buvo ypatingas inžinerinis pasiekimas. Ji priklausė New Yorko ir visos Amerikos architektūriniam avangardui. Prieš 50 metų jos idėjos buvo revoliucinės ir, ko gero, iš moters lūpų dar negirdėtos”, – pasakojo menininkės dukra Guoda Kašubaitė-Burr.

Pasak dukros, A. Kasubai patiko dalytis savo idėjomis ir technikomis su jaunais žmonėmis iš viso pasaulio. Ją nuolat kviesdavo dalyvauti kūrybinėse ir mokomosiose dirbtuvėse. Daugelį jos idėjų – modulinės struktūras, rekreacines aplinkas, galima pritaikyti ateities poreikiams.

Kartu su paroda „Formuojant ateitį“ atidaryta ir dar viena paroda – Emilijos Škarnulytės audiovizualinė instaliacija „Daugdara. Dedikuojama

Aleksandrai Kasubai”. Jaunos menininkės E. Škarnulytės kūriniai, eksponuojami Lietuvos nacionalinėje galerijoje, yra įkvėpti A. Kasubos kūrybos.

Parodos kuratorė – Elona Lubytė.

Architektai: Rokas Kilčiauskas ir Aleksandras Kavaliauskas.

Dizainerė – Laura Grigaliūnaitė.

Projekto partneriai: Archives of American Art, Smithsonian Institution, Lietuvos kultūros institutas, Vilniaus dailės akademija.

Projektą finansuoja – Lietuvos kultūros taryba.

Projekto rėmėjai: Lewben Art Foundation, VšĮ Meno fondas, VšĮ INTI.

Informaciniai rėmėjai: JCDecaux, CENTRAS/interjeras.lt

Rėmėjai: UAB Exterus, Fundermax.

LNDM ir LRT.lt inf.

JAV LB Švietimo Taryba
2021m.
Projektas

Trispalvės Lietuvai

Šiais metais JAV Lietuvių Bendruomenė švenčia savo 70-metį. JAV LB buvo įkurta 1951m. ir savo veikla aktyviai prisidėjo prie Lietuvos laisvės siekių. Organizacijos tikslas – suburti lietuvius ir lietuvių kilmės amerikiečius. Tad šiai sukakčiai pažymėti LB Švietimo Taryba kviečia visus, pasitelkus savo fantaziją ir kūrybiškumą, dalyvauti „Trispalvės širdelės Lietuvai“ projekte. Visų bendruomenių atsiųsti darbai bus sujungti į vieną ilgą juostą, kuri planuoja keliauti į Lietuvą, tarsi simboliškai sujungdama mus visus gyvenančius JAV ir Lietuvoje.

TIKSLAS: Apjungti lietuvius, lietuvių kilmės asmenis ir visus, norinčius prisidėti prie JAV LB 70-tmečio minėjimo.

DALYVIAI: Projekte gali dalyvauti Litanistinių mokyklų mokiniai, mokytojai, Lietuvių Bendruomenės nariai, pavieniai asmenys. Dalyvių amžius nuo 0 iki 120m.

BENDROS TAISYKLĖS: Projektui naudojama mišri technika (fotografija ir piešinys kartu). Projektui atlikti naudojamas standartinis popieriaus lapas 8.5x11 (horizontalus). Lape turi būti dalyvio nuotrauka, vaizduojanti, kad jis pučia širdelės ir trispalvės širdelės (nupieštos, iškirptos iš popieriaus, ar kaip kitaip sukurtos). Pasitarkite savo vaizduotę ir kūrybinius sugebėjimus, apipavidalinkite projektą (tai gali būti ir rėmelis, muzikinės natos, palinkėjimai Lietuvai...).

Projekte būtina dalyvio nuotrauka ir širdelės.
Užrašykite savo vardą galite ir pavardę, miestą arba mokyklą.

PROJEKTO EIGA: Individualus projektas atsiunčiamas nurodytu adresu, jis bus apipavidalintas ir sujungtas į vieną juostą.
Dalyvaudami šiame projekte Jūs suteikiate organizatoriams teisę publikuoti ir siųsti jį į Lietuvą.

Paskutinė data pašto spaudai
2021 m. gegužės 1 d.
Sėkmės!

Projektus siųsti adresu:
„Trispalvės širdelės Lietuvai“
Maironis Lithuanian School
14911 127th St Lemont, IL 60439

JAV LB Švietimo Taryba

BENDRAUKIME!
www.facebook.com/draugolaikrastis

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

A. Blinken: JAV taps pasaulio vakcinacijos lydere

Washingtonas (ELTA) – JAV žada tapti pasaulio vakcinavimo nuo COVID-19 lydere po to, kai pasieks didelės skiepimo pažangos valstybės viduje, sakė JAV valstybės sekretorius Antony Blinken.

„Mums tęsiant visų Amerikos žmonių vakcinaciją, tikiuosi, kad ateityje galėsime dar daugiau skiepyti kitose pasaulio valstybėse“, – sakė A. Blinkenas.

„Per ateinančius mėnesius, laikui bėgant, JAV, mano įsitikinimu, taps lydere, didinančia prieinamumą prie vakcinų visame pasaulyje“, – tikino jis.

JAV jau suderėjo susitarimą gaminti vakcinas Indijoje, paramą teikiant sąjungininkėms Japonijai ir Australijai. Taip pat Washingtonas susitarė Pietryčių Azijoje ir Ramiojo vandenyno regione, kur Kinija plečia savo įtaką, prižiūrėti vakcinacijos procesus.

Prezidentas Joe Biden taip pat siūnčia milijonus „AstraZeneca“ vakcinų, kuri JAV dar nebuvo patvirtinta, dozių į kaimynines Kanadą ir Meksiką. Washingtonas taip pat skyrė arba išipareigojo skirti 4 mlrd. dolerių JT remiamai „Covax“ programai, kuri tiekia vakcinų dozes besivystančioms pasaulio šalims.

Baltieji rūmai pranešė, kad iki balandžio 19 d. vakcina nuo COVID-19 jau bus prieinama 90 proc. suaugusių šalies gyventojų.

Mianmare žuvo per 500 protestuotojų

Neipidas (ELTA) – Mianmare protestų aukų skaičius jau perkopė 500, karinėms pajėgoms mėginant susidoroti su protestuotojais.

Ginkluotos sukilėlių grupės pagrasino atsakyti chuntai, jei kraujo praliejimas ir toliau nesiiliaus.

Mianmario kariuomenė vasario 1 d. užgrobė valdžią ir sulaukė de facto lyderę Aung San Suu Kyi, prezidentą Win Myint ir kitus išrinktos civilinės vyriausybės narius.

Po karinio perversmo šalyje išplėskė tūkstantiniai protestai, kuriuos saugumo pajėgos bando numalšinti smurtu.

Vakarų šalys dar kartą pakartojo smerkiančios Mianmario kariuomenės vykdant susidorojimą su protestuotojais. Vašingtonas laikinai nutraukė prekybos susitarimą su Mianmaru, o Jungtinių Tautų (JT) generalinis sekretorius Antonio Guterres paragino suformuoti vieningą pasaulinį frontą chuntai spausinti po to, kai per praėjusį savaitgalį saugumo pajėgos nužudė daugiau nei 100 protestuotojų.

Susidorojimą su protestuotojais taip pat pasmerkė trys Mianmario etninės sukilėlių grupės, jos pagrasino kovoti išvien su protestuotojais tol, kol kariuomenė atsisakys smurto.

Pagalbos politiniams kaliniams asociacija patvirtino, kad bendras civilių žūčių per protestus skaičius siekia 510, tačiau manoma, kad tikrasis aukų skaičius gali būti gerokai didesnis. Antradienį protestuotojai Jangono gatvėse išpylė šiukšlių maišus – tai nauja prieš kariuomenės perversmą nukreiptų protestų akcija.

Praėjusį savaitgalį, kai Mianmario sostinėje buvo surengtas grandiozinis karinis paradas, per kurį nužudyta daugiau nei 100 protestuotojų, ceremonijoje dalyvavo ir buvo apdovanotas Rusijos gynybos ministras Aleksandras Fominas (kairėje). AFP nuotr.

„Islamo valstybė“ vis dar grėsmė

Washingtonas (ELTA) – Džihadistų grupuotė „Islamo valstybė“ (ISIS) išlieka grėsmė, perspėjo JAV specialusis įgaliotinis prie pasaulinės kovos su ISIS koalicijos John Godfrey.

Ši teroristų organizacija ir toliau kelia reikšmingą pavojų Sirijoje, Irake ir kitur pasaulyje, įskaitant Europą ir JAV.

J. Godfrey tvirtino, kad, nuo ISIS nugalėjimo 2019 m., grupuotė plėtė savo atšakų ir atskirų kuopelių veiklą.

Igaliotinio teigimu, tai parodo savaitgalį įvykęs išpuolis Mozambike, per kurį žuvo daugiau nei 55 Mozambikos saugumo pajėgų pareigūnai.

„Tokie išpuoliai aiškiai parodo, kad ISIS ir toliau aktyviai siekia plėsti savo piktadarišką veiklą naujose teritorijose“, – teigė jis.

„Norint visam laikui sunaikinti ISIS, būtina duoti atkirtį ISIS atšakoms už Irako ir Sirijos ribų, ir mūsų koalicija tai supranta“, – sakė J. Godfrey.

Škotai automatiškai bus laikomi organų donorais

Edinburgas (ELTA) – Škotijos gyventojai ateityje automatiškai bus laikomi potencialiais organų donorais, jei aktyviai nepareikš priešingos valios. Įstatymo pataisa jau įsigaliojo.

Jei nenorės, kad jų organai po mirties būtų paaukoti, škotai turės užpildyti atitinkamą formuliara.

Žengdama šį žingsnį, Škotija prisijungė prie Waleso ir Anglijos, kurios jau anksčiau priėmė tokį įstatymą dėl organų donorystės.

Jau prieš tai daugiau kaip pusė Škotijos gyventojų užsiregistravo būti organų donorais.

Europoje vis garsiau kalbama apie keturių dienų darbo savaitę – kai kuriose šalyse tai jau normalus reiškinys

Europoje vis garsiau kalbama apie darbo savaitės trumpinimą iki keturių dienų. Daugumoje Europos valstybių darbo laiko norma siekia 40 valandų per savaitę. Visgi kai kuriose valstybėse darbo savaitė yra trumpesnė. Pavyzdžiui, Nyderlanduose per savaitę vidutiniškai dirbama 29 valandas.

Nyderlandai pasižymi tuo, kad jie labai atvirai leidžia darbuotojams pasirinkti darbo laiką ir sutinka, jei darbuotojas dirba 16 ar 12 valandų per savaitę. Keturių dienų darbo savaitė yra labai normalus reiškinys ir niekas tuo nesistebi.

Didelę reikšmę tokiam darbo ritmui turi aktyviai savo teises ginančios darbuotojų profesinės sąjungos bei gera valstybės ekonominė padėtis. Prancūzijoje nuo 2000-ųjų darbo valandų skaičius sumažintas iki 35 per savaitę.

Prancūzai itin vertina poilsio laiką, o viena svarbiausių dienos dalių jiems yra pietų pertrauka, kartais trunkanti ir kelias valandas.

Prancūzams pietų pertrauka yra šventas dalykas. Jie savo gyvenimo neišsivaizduoja be pietų pertraukos. Nėra taip, kad prancūzai būtų dideli tinginiai ir nenorėtų dirbti. Jie tiesiog labai už savo teises kovoja. Kai pamatė, kad per 35 valandas gali padaryti visus darbus, tai kodėl dirbti ilgiau?

Siekiant pagerinti darbo efektyvumą ir padidinti darbuotojų motyvaciją, Ispanijoje planuojama įgyvendinti bandomąjį projektą, kurio metu darbo savaitė bus trumpinama iki keturių dienų. Trejus metus truksiančiame bandomame dalyvaus per 200 įmonių, o Ispanijos Vyriausybė skirs 50 milijonų eurų.

Ispanijos Vyriausybė yra atvira šiam projektui, kurią siūlo kairiųjų partija. Čia buvo jų rinkiminės kampanijos vienas pagrindinių punktų – pradėti įgyvendinti Ispanijoje keturių dienų darbo savaitę, kas būtų 32 darbo valandos per savaitę. Ispanijoje yra didžiulė bėda, ispanai dirba labai daug valandų, bet anaipol Ispanija nėra pati produktyviausia šalis Europoje.

Iš čia ir kyla klausimas – ką daryti? Juk nebūtina dirbti tiek daug valandų, svarbu dirbti efektyviai. Iš čia ir gimsta tas projektas. Vyriausybė duotų šioms įmonėms paramą, padengtų visas patiriamas išlaidas ir tam siūloma skirti 50 milijonų eurų.

Sumažinti darbuotojų krūvį, kad žmonės galėtų suderinti savo šeimyninį gyvenimą su darbinio. Tokia formulė, kai darbuotojas yra patenkintas, kai darbuotojas gerai jaučiasi, kai jaučiasi motyvuotas, tai ir darbo produktyvumas yra visiškai kitoks. Daugybė ekspertų sako, kad 40 darbo valandų modelis yra atgyvenęs.

Švedijoje jau dešimtmetį tyrinėjama, kaip trumpinant darbo valandas keičiasi darbuotojų psichologinė būseną. Paaikškėjo, kad nors tokia tvarka priimtina daugumai dirbančiųjų, darbdaviams trumpinti darbo laiką gali būti nuostolinga.

Dauguma tyrimų rodo, kad trumpesnė darbo savaitė padidintų darbuotojų efektyvumą, sumažintų stresą ir nuovargį. Šią idėją praktikoje buvo bandoma įgyvendinti jau keletą kartų Švedijoje, tačiau vienas garsiausiai nuskambėjusių atvejų buvo prieš šešerius metus, kai antrame pagal dydį Švedijos mieste 70 senelių globos namų darbuotojų darbo diena buvo sutrumpinta iki 6 valandų. Šis eksperimentas truko pusantrų metų ir vėliau Geteborgo savivaldybė paskelbė rezultatus, kad slaugytojų sveikata ir produktyvumas pagerėjo, nedarbingumo dėl ligos dienų sumažėjo.

Visgi ekonomiškai šis eksperimentas nepasiteisino, nes dėl sutrumpintų slaugytojų pamainų teko priimti daugiau darbuotojų. Tai reiškia, kad darbdaviams reikėjo paskirti daugiau biudžeto naujų darbuotojų atlyginimams. Suskaičiavus paaikškėjo, kad išlaidos darbuotojų atlyginimams padidėjo maždaug penktadaliu.

Maždaug trečdalis Švedijos darbuotojų sutiktų dirbti trumpiau net jei už tai gautų mažesnę atlyginimą.

Švedijoje labai daug dėmesio skiriama darbuotojų gerovei. Per metus darbuotojai gauna apie dvidešimt penkias dienas atostogų ir su didesniu amžiumi tų atostogų dienų daugėja. Taip pat yra tokia praktika atsidėkoti už viršvalandžius laisvu laiku. Daugelyje įmonių darbuotojai turi registruoti, kiek dirbo prie tam tikros užduoties. Elektroninių sistemų pagalba galima pamatyti, kiek žmonės dirbo viršvalandžių ir tą laiką galima iškeisti į laisvą laiką. Jeigu per savaitę susikaupė 8 valandos viršvalandžių, tai artimiausiu metu darbuotojas gali pasiimti vieną laisvą dieną.

Rūta Nikitinaitė, LRT.lt

Vis daugiau valstybių galvoja apie darbo savaitės trumpinimą.

Vidapress nuotr.

SPORTAS

Istorinė galimybė NCAA – „Žalgirio“ atžalai

Legendinio Kauno „Žalgirio“ žaidėjo Mindaugo Arlausko sūnus Martynas Arlauskas turi realią galimybę tapti pirmuoju lietuviu NCAA čempionu. Nors Martynas savo antrąją sezoną šiaipus Atlanto rungtyniauja mažai, jo komanda „Gonzaga Bulldogs“ šį JAV studentų krepšinio sezoną nė karto nepralaimėjo ir „Kovo beprotybės“ laikoma realiausia kandidate į čempiones.

20 metų, 201 cm ūgio M. Arlauskas pašoko nuo suolo ir puolė apsikabinti su komandos draugais, kai „Gonzaga Bulldogs“ laimėjo WCC konferencijos finalą ir išliko vienintele nė karto nenugalėta komanda NCAA.

„Tai nepaprastas pasiekimas“, – ištare treneris Mark Few. Jis Gonzagoje treniravo ir Domantą Sabonį, kai šis 2014 m. atvyko studijuoti į nedidelį jėzuitų universitetą Washingtono valstijoje, kuriame kasmet kuriami krepšinio stebuklai. Dabar M. Few jau antrus metus dirba ir su M. Arlausku – dar vienu kauniečiu, kuris vietoj pelningos profesionalo sutarties Europoje pasirinko studijas ir žaidimą

M. Arlausko (k.) atstovaujama „Gonzaga Bulldogs“ komanda šį NCAA sezoną dar nė karto nepralaimėjo.

JAV studentų lygoje.

Pirmąją sezoną Amerikoje Lietuvos jaunimo rinktinės puolėjas rungtyniaudavo vidutiniškai 5,2 min. ir vidutiniškai pelnė 1,2 taško. Antruosius metus jo žaidimo laikas sutrumpėjo iki 2,5 min. Realiai jis aikštėje pasirodavo kartais rungtynių pabaigoje minutei ar dviems ir per visus metus ėmė vienintelį tašką nuo baudos linijos.

Prieš atvykdamas į JAV Martynas turėjo daugiau progų parodyti savo potencialą ir Lietuvos jaunimo rinktinėje, ir „Žalgiryje“. Senų laikų „Žalgirio“ kapitono M. Arlausko („Žalgirio“ žaidė 1972–1985) sūnus rungtyniavo „Žalgirio“ jaunimo komandoje Nacionalinėje krepšinio lygoje (NKL), ir jo talentą pastebėjo Šarūnas Jasikevičius. Gynėjui buvo vos 17 metų, kai jis debiutavo Eurolygoje. Ir vis dėlto baigęs mokyklą jis neskubėjo tapti profesionalu.

Visos Amerikos akys dabar nukreiptos į Gonzagos universiteto komandą, kadangi bet koks jos kluptelėjimas NCAA „Kovo beprotybės“ bus laikoma sensacija.

„Gonzaga Bulldogs“ NCAA pirmojo etapo varžybose rezultatu 98:55 sutriuškino „Norfolk State Spartans“. M. Arlauskas per 2 min. aikštėlėje spėjo pelnyti 1 tašką. Kitose pergalė pasibaigusiose „Sweet 16“ rungtynėse prieš Creighton universiteto komandą lietuvis aikštėlėje nepasirodė.

NCAA finalą pastarąjį kartą „Gonzaga Bulldogs“ buvo pasiekę prieš ketverius metus, bet tuomet kovoje dėl čempionų vardo jie nusileido University of North Carolina komandai.

Visą turnyrą nuspręsta surengti vienoje, Indianos, valstijoje dėl pandemijos – komandoms nereikės skraidyti iš vieno miesto į kitą, kaip būdavo įprasta. NCAA „Kovo beprotybės“ kovos vyks iki balandžio 5 dienos, kai Indianapolisėje bus karūnuoti čempionai.

Kiti NCAA lietuviai

Į išsivajotąsias NCAA atkrintamasias varžybas pateko ir dar dviejų Lietuvos krepšinio talentų, studijuojančių ir rungtyniaujančių JAV universitetuose, komandos: Tado Kararino „Drexel Dragons“ bei Modesto Kanclerio „Creighton Bluejays“. Deja, jos sezoną baigė jau po pirmojo NCAA sezono var-

žybų etapo.

JAV studentų lygoje šiemet žaidė ir daugiau krepšininkų iš Lietuvos, tačiau jų komandos į „Kovo beprotybės“ kovas nepateko.

Ažuolas Tubelis (19 metų, 208 cm ūgio), praėjusią vasarą palikęs Vilniaus „Rytą“ ir atvykęs į Arizonos universitetą, sužaidė nuostabų debiutinį sezoną, tačiau jo komanda „Arizona Wildcats“ dar žiemą pranešė, kad šiemet NCAA lemiamame turnyre nerungtyniaus dėl įtarimų pažeidus NCAA taisykles. Jei ne tai, A. Tubelis ir jo brolis dvynys Tautvilas Tubelis (201 cm) galėjo kautis tarp išrinktųjų.

Buęs Vilniaus „Ryto“ dublerių komandos žaidėjas Lukas Kišūnas (22 metų, 208 cm ūgio) jau trečius metus studijuoja ir žaidžia Stanfordo universitete ir kelis kartus šį sezoną blyksnelį ryškiai.

Per žingsnį nuo NCAA „Kovo beprotybės“ liko Gediminas Mokšėckas (20 metų, 193 cm ūgio) ir Laurynas Vaištara (20 metų, 198 cm ūgio), abu rungtyniaujantys Campbell universiteto komandoje N. Carolina.

A. Reed ir S. Ambrulevičius iškovojo kelialapį į 2022-ųjų Pekino olimpinės žaidynes, tačiau norint jose dalyvauti amerikietei reikia lietuviško paso.

Šokėjų poros likimas – Prezidento rankose

Lietuvos šokėjų pora Allison Reed ir Saulius Ambrulevičius Švedijos sostinėje Stokholme vykusiame pasaulio dailiojo čiuožimo čempionate pateko tarp devyniolikos pajėgiausių porų ir tuo pačiu iškovojo kelialapį į 2022-ųjų Pekino olimpinės žaidynes. Tiesa, iki jų A. Reed teks suskubti gauti Lietuvos pilietybę.

Duetas laisvojoje programoje surinko 106,89 balo, o bendroje įskaitoje poros sąskaitoje – 178,18 balo. Tai geriausias šios poros rezultatas karjeroje. Galutinėje pasaulio čempionato rikiuotėje jie užėmė 15 vietą – tai irgi aukščiausias pasiekimas karjeroje.

Aukso medalį šokių ant ledo kategorijoje iškovojo su neutralia vėliava besivaržę rusai – Viktorija Sinicina ir Nikita Kacalapovas (221,17). Šiai porai tai buvo pirmasis aukso medalis. Sidabro medaliais pasidabino JAV atstovai – Maddison Hubbell ir Zachary Donohue, o bronzos medalius iškovojo kanadiečiai Piper Gilles ir Paul Poirier.

Netrukus pravers Prezidentūros duris

Kalamazoo, Michigane japonės ir amerikiečio šeimoje, gimusi 26 metų A.

Reed ir 28 metų kaunietis S. Ambrulevičius savo darbą atliko – sportininkai iškovojo kelialapį į žiemos olimpiadą.

Iškart po paskelbtų rezultatų Stokholme „užsisuko“ kitas galimas mūšis – dėl sportininkės pilietybės. „Jei netikėtumėme, tai nieko ir nedarytume. Kam visos tos mūsų poros pastangos, kam tūkstantinės išlaidos treniruočiams ir treneriams? Tikiu, kad valstybės vadovas, nuo kurio ir priklauso klausimas dėl pilietybės suteikimo, atsižvelgs į visumą. Manau, turint porą olimpiadoje, laimės Lietuva. Labai norėčiau, kad A. Reed gautų mūsų šalies pilietybę“, – sugrįžusi į Lietuvą kalbėjo šalies čiuožimo federacijos vadovė Lilija Vanagienė.

Tarptautinėse varžybose šokių ant ledo porai nereikia deklaruoti pilietybės – tik konstatuojama, kokiai šaliai ji atstovauja. Tuo metu olimpiadose privaloma, kad šaliai atstovaujantis atletas turėtų ir tos šalies pasą.

A. Reed šį dokumentą galėtų gauti Lietuvos Prezidento dekretu išimties tvarka. Jau balandžio mėnesį sportininkė paduos prašymą. Allison jau dabar turi trejų metų leidimą gyventi Lietuvoje. Tai yra labai svarus argumentas šokėjai gauti lietuvišką pasą.

I. Brazdeikis keliasi į Philadelphiajį

Įsibėgėjusiose NBA mainuose atsirado ir lietuviška pavardė. Trišaliuose mainuose New Yorko „Knicks“ klubas 22 metų 201 cm ūgio lietuvių Igną Brazdeikį išsiuntė į Philadelphiajios „76ers“ komandą.

Lietuvos pilietybės siekiantis I. Brazdeikis šį sezoną NBA sužaidė vos 4 rungtynes, kuriose iš viso pelnė 2 taškus. Metų pradžioje jis pasiūstas į Plėtojimosi lygą, kur per 34 minutes vidutiniškai pelnydavo 20,8 taško, atsikovodavo 9,8 kamuolio ir atlikdavo 3,6 rezultatyvaus perdavimo.

I. Brazdeikis „Knicks“ nariu tapo 2019-aisiais, kai jis buvo pasirinktas 47-uojų šaukimu.

Pirmasis D. Sirvydžio tritaškis NBA

Deividas Sirvydis sužaidė kol kas rezultatyviausias rungtynes NBA lygoje, o jo atstovaujamas Detroito „Pistons“ klubas 92:106 svečiuose nusileido Washingtono „Wizards“.

JAV sostinėje D. Sirvydis žaidė 1 min. ir 27 sek., atliko vieną tolimą metimą ir jis pasiekė tikslą. Tai buvo pirmasis snaiperio tritaškis NBA. Per keturias ankstesnes savo rungtynes lygoje vilnietis buvo prametęs du tritaškius.

Ketvirtą kartą iš eilės pralaimėjusi Detroito komanda Rytuose yra paskutinė.

„GABALĖLIAI LIETUVOS“ BRAZILIJOJE 3

Šiose senose kapinėse, esančiose Rio de Janeire, visai netoli miesto centro, lietuviai pastatė paminklą, skirtą svetur mirusiems lietuvių išeiviams ir tremtiniams.

Apie kovą už lietuvių paminklą Rio de Janeire

Tęsinys. Pradžia kovo 25 d. laidoje

AUGUSTINAS ŽEMAITIS

Ieškodamas „Gabalėlių Lietuvos“, kartais atsiduriu frontuose. Ne karo, ne koronaviruso, bet ne mažiau aršiuose: lietuvių paveldo gynimo frontuose. Štai, pavyzdžiui, didžiulis paminklas lietuviams Rio de Janeire – vos nebuvo nugriautas todėl, kad, tiesiog... buvo visų pamirštas. Pasirūpinau, kad apie jį sužinotų vietos lietuviai ir dabar tikiu, kad šis paminklas tikrai bus išsaugotas.

Lietuvių paminklą suradau iš trečio karto

Kai lankiausi Brazilijoje pirmus du kartus (2016 ir 2019 m.), apie paminklą lietuviams Rio de Janeire nieko nežinojau. Nes apie jį nieko nežinojo – ar buvo pamiršę – visi tie, su kuriais kalbėjausi apie lietuvišką paveldą Brazilijoje. Nes šiandieninė lietuvių bendruomenė yra susitelkusi San Paule. „Rio lietuvių buvo labai mažai, tikriausiai nieko jie ten po savęs nepalikė“ – tokia nuomonė buvo paplitusi tarp Brazilijos lietuvių.

Bet šiemet į mano rankas pateko knyga, skirta lietuvių įsikūrimo Brazilijoje penkiasdešimtmečiui, išleista 1976 metais. Joje man atrodo vertingiausios to laikmečio nuotraukos ir istorijos, susijusios su lietuviškomis vietomis. Tarp tų nuotraukų buvo ir „ką tik pastatytas“ paminklas lietuviams Rio de Janeire.

„Ar jis ten yra šiandien?“ – klausinėju San Paulo lietuvių. Niekas nežino. Nežino, kad apskritai toks buvo. Brazilai – labai sėslūs žmonės. Nuvažiuoti į kitą miestelį, esantį už 20-ties km daugeliui yra jau tolima kelionė. Tai savaip gerai: jeigu ne toks sėslumas, San Paulo Vila Zelina tikriausiai nebebūtų lietuvių rajonas, kaip nebėra Čikagos Marquette Parko ar Bridgeporto. Kita vertus, kai reikia ką sužinoti apie kitą miestą ar net rajoną – informacijos negausi. Nemažai San Paulo lietuvių, panašu, iš viso nebuvo Rio de Janeire, arba lankėsi kokį kartą-kita gyvenime, nors atstumas iki to garsiausio Brazilijos miesto tik 500 km.

Laimė, minėtoje knygoje nurodyta apytikslė paminklo vieta – „Catumbi kapinės“. Tad nereiks ieškoti adatos šieno kupetoje.

Paieškų ramstis – lietuvių atradusieji

Rio de Janeire lietuvių bendruomenės, lietuviškos veiklos nebėra. Vienu metu ten gyveno 300 lietuvių, bet, keičiantis kartoms, San Paulo lietuvių ryšiai su jais išblėso.

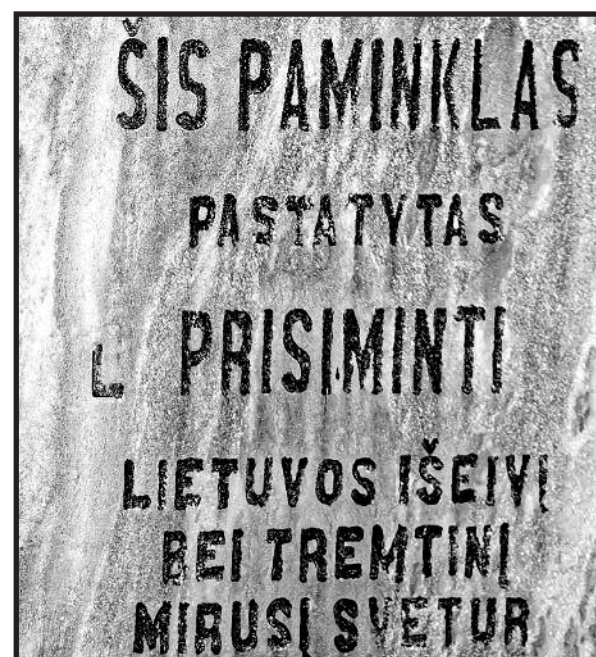
Laimė, mes pamažu sukūrėme savąjį „lietu-

viškų kontaktų“ tinklą. Per savo klientus. Lietuviško paveldo paieškos – tai mūsų savanorystė, o mūsų pagrindinis darbas – padedame užsienio lietuvių palikuonims atsikurti Lietuvos pilietybę, taip pat Lietuvos archyvuose atrasti informacijos apie jų protėvius. Šitaip į mus kreipiasi žmonės, kurie nedalyvauja jokiaje lietuviškoje veikloje ir yra nežinomi kitiems lietuviams – tačiau šie žmonės būna naujai susidomėję savo kilme.

Viena tokių – Miriam Loureiro iš Rio de Janeiro, su mūsų pagalba atsikūrusi Lietuvos pilietybę. Apie paminklą lietuviams Rio ji, aišku, nieko nežinojo – lietuviškoje veikloje nedalyvavo. Tik jos mama dar šiek tiek kalba lietuviškai. Bet, išgirdusi, kad toks paminklas galimai stovi jos mieste, tuoj susidomėjo, paskambino į tas kapines. Ten išgirdo patvirtinimą, kad paminklas išties tebėra, gavo pažadą, kad bus palydėta prie jo.

Taigi, kai pagaliau atvažiavome į Rio de Janeirą, beliko kartu su Miriam nuvykti iki kapinių. Paminklas nustebino – gerokai didesnis, nei maniau. Ne tiesiog antkapis, o bendras simbolinis paminklas „Visiems lietuviams, mirusiems tremtyje ar emigracijoje“, su lietuviškomis ir portugališkomis dedikacijomis, Vyčio kryžiumi, Gedimino stulpais, Aušros Vartų Marija ir daug kitos simbolikos. 1965 m. jo atidengime dalyvavo okupuotos Lietuvos konsulas Frikas Mejeris. Ir paminklo aplinka labai graži: tai vienos seniausių Rio kapinių, esančių netoli miesto centro.

Čia tikrai galėtų apsilankyti turistai lietuviai, per Vėlines simboliškai uždegti žvakę konsulas, o lietuvių palikuonys, tokie, kaip Miriam, prisiminti savo kilme, atvesti savo vaikus.

Šis įrašas, esantis tolimoje Brazilijoje, kalba tarsi iš praeities dabarčiai.

Koks pavojus paminklui ir kaip jį išgelbėti

Deja, kapinių atstovai ir išgąsdino. Pasirodo, Brazilijoje už paminklus kapinėse kasmet reikia mokėti mokesť, antraip po trejų metų paminklai nugriaujami. O skola už paminklą lietuviams – jau 5 metų. Mums pasakojo, kad iki 2016 m. kažkokia senutė važiuodavo lankyti paminklo, tikriausiai už jį ir

Paminklas, primenantis apie mūsų tautiečius, gyvenusius ir mirusius Rio de Janeire, galėjo būti sunaikintas, jeigu ne projektas „Gabalėliai Lietuvos“.

„Gabalėliai Lietuvos“ archyvo nuotraukos

Aušros Vartų Marijos paveikslas kartu su lietuviais atsidūrė ir tolimojoje Brazilijoje.

mokėjo. Paskui ji dingio.

Rio de Janeiro paminklas lietuviams kartu – ir viena iš vos dviejų visoje Lotynų Amerikoje esančių vietų, kur lietuviai laidojami kartu tautiniu pagrindu. Daugybė Rio lietuvių, kai mirdavo, būdavo palaidojami po paminklu. Mums parodė sąrašą – paskutinis palaidojimas 2016 m. Galbūt ta močiutė...

Nėra taip, kad apie paminklą niekas nieko niekada nebūtų žinojęs už Rio ribų. Mums pasakojo, prieš 10 ar 20 metų čia buvo ir filmavimo grupė iš Lietuvos. Iš po paminklo į Lietuvą buvo pergabenti ir ten perlaidoti rašytojo Petro Babicko palaikai. Bet tai dažna situacija, susijusi su lietuvišku paveldu: kas nors atranda lietuvišką vietą, aplanko ją, bet neįrašo į jokią duomenų bazę ar knygą, nepaskleidžia žinios. Ir tai suprantama: paveldas tiesiog nėra pagrindinis tų ekspedicijų tikslas. Būtent todėl organizuoju ekspedicijas, skirtas lietuvišką paveldą surasti ir jį garsinti.

Apie paminklą bei skolą už jį informuoju Lietuvos konsulą San Paule Vytautą Umbrasa, Lietuvos garbės konsulą Carlos Levinstein, Lietuvių Bendruomenės vadovą Andre Zizą, papasakojau apie šį unikalų paminklą ir problemą – sulaukiu patikinimų, kad tai bus išspręsta.

Skolos dydis už 5 metus – apie 500 JAV dol., o mokėstis už metus – apie 100 JAV dolerių. Net ir Brazilijoje tokia suma surinkti nėra sunku – bent jau jei visi, kuriems lietuvišką aktualu ir brangi, suaukotų (pasisiūlau prisidėti ir pats, jei pririnktų). Kur kas daugiau nerimo kelia biurokratinis darbas – ar atsiras toks, kuris prisims nuolatine atsakomybę, nepamirš kasmet laiku už paminklą sumokėti? Kai yra daug tų, kuriems įdomu, bet nėra vieno, kurio konkreti pareiga būtų rūpintis lietuvišku paveldu, tokia problema gali kilti.

Ir, šiaip jau, paminklui labai pasisekė. Jei ne pandemija, aš šiomet būčiau tyrinėjęs JAV lietuvių paveldą, o ne Brazilijos. Tikėtina, būtų praėję dar bent keleri metai, kol kas nors būtų prisiminęs šį paminklą – gal tada jis jau būtų buvęs nugriautas.

Lietuviško paveldo saugojimui būtina sistema

Kiek lietuviško paveldo pasaulyje prarandame todėl, kad apie jį nežinome? Deja, tai ir yra pats didžiausias pa-

vojus lietuviškam paveldui. Iki „Gabalėlių Lietuvos“ nebuvo jokių išsamių duomenų bazių, sąrašų. Paveldas Čikagoje dar geriau ištyrinėtas, žinomas. Tačiau to negalima pasakyti apie tas vietas, kur lietuvių dabar yra likę mažai.

Vykdydamas projektą „Gabalėliai Lietuvos“, bandau tai keisti. Bet supratau, kad tam darbui reikia daugiau pajėgų. Reikia žmonių komandos, kuri nuolat stebėtų lietuviško paveldo situaciją, sektų ir stengtųsi, kad joks lietuviškas paminklas nepakliūtų į tokią „per žingsnį nuo sunaikinimo“ situaciją, kaip atsitiko paminklui lietuviams Rio de Janeiro. Tokia lietuviško paveldo komanda galėtų būti sudaryta iš diasporos organizacijų (įvairių bangų ir regionų), iš Lietuvos mokslo institucijų (tyrinėjančių diasporą, meną, architektūrą), Lietuvos užsienio reikalų ir kultūros institucijų atstovų. Svarbu, kad tai būtų žmonės, kuriems tai svarbu ir įdomu, o ne eiliniai valdininkai, kuriems tiesiog priskirta dirbti šį darbą.

Kurdamas „Gabalėlius Lietuvos“ pastebėjau: daug lietuviško paveldo yra pavojuje, bet kartu yra ir daug galimybių jį išgelbėti, nes pavojai dažnai nedideli – kaip ir Rio paminklo atveju.

Aišku, visada bus pralaimėtų kovų, kaip atsitiko Aušros Vartų bažnyčiai New Yorke: ji stovėjo ant tokios brangios žemės, kad niekaip nebuvo įmanoma jos išgelbėti ar išpirkti, nors tam buvo skirtos didžiulės pastangos. Tačiau tokių pačių ar dar mažesnių pastangų, tikėtina, būtų pakakę išgelbėti ne vieną lietuviško paveldo objektą kur nors JAV periferijoje (Pennsylvanijos anglies regione ir pan.) – o jie per tą laiką pamiršti tyliai sunyko.

Todėl ir yra svarbi žmonių grupė, kuri stebėtų situaciją, objektyviai vertintų galimybes išsaugoti visus lietuviško paveldo objektus – ne tik garsiausius. Į kai kurias kovas galbūt net neverta veltis, o kai kurioms pergalėms, kaip Rio de Janeiro, pakanka kelių šimtų JAV dolerių ir šiek tiek dėmesio. Ir štai – viename gražiausių pasaulio miestų gal ir išliks paminklas lietuviams.

Visa informacija apie Brazilijos lietuvišką paveldą – ir lietuvišką paveldą dar 34 šalyse – tinklalapyje „Gabalėliai Lietuvos“, <http://www.gabalėliai.lt>.

Bus daugiau

Stipendijos gabiausiems studentams

ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas kviečia užsienio lietuvių jaunimą studijuoti Vilniuje, 3,5 metų trunkančiose bakalauro studijų programose, anglų kalba. Studijų metu yra teikiama išskirtinė galimybė studijuoti ir įgyti dvigubą diplomą geriausiuose Europos universitetuose ir Illinois Institute of Technology. Stojantieji, surinkę aukščiausius konkursinius balus, bus kviečiami studijuoti nemokamai.

Standartinė bakalauro studijų programų kaina ISM universitete – 4 960 Eur/metams. Pateikus stojimo paraišką iki balandžio 30 d., suteikiama galimybė kandidatuoti į nemokamas studijų vietas, skirtas būtent užsienio lietuviams. Daugiau apie bakalauro studijų programas, mokomuosius dalykus bei priėmimo procedūrą rasite universiteto svetainėje: www.ism.lt

Universiteto Facebook paskyroje taip pat esame pasidalinę informacija apie šias stipendijas: <https://cutt.ly/HlWx6W8> (lietuvių k.) ir <https://cutt.ly/SIWcoWu> (anglų k.) Kviečiame pasidalinti vienu iš šių įrašų.

Maloniai kviečiame dalyvauti asmeninėje konsultacijoje, kurios metu atsakysime į visus Jums rūpimus ir aktualius klausimus. Esant poreikiui galime suorganizuoti individualų Lietuvos, Vilniaus ir universiteto pristatymą jūsų bendruomenės nariams. Kviečiame kreiptis el paštu: laurynas.puidokas@ism.lt

Tikimės, kad ši galimybė bus puiki paspartis jaunimui atvykti mokytis į Lietuvą.

ISM inf.

Vaikiškų knygų diena

Balandžio 2-oji – žymiojo danų pasakininko Hans Christian Andersen gimimo diena. Nuo 1967 m. pasaulyje ji minima ir kaip Tarptautinė vaikų knygos diena. Tą dieną vyksta vaikų literatūros renginiai, parodos, susitikimai su vaikų knygos kūrėjais.

Šios šventės idėja priklauso Jella Lepman. 1967 m. ji parašė atvirą laišką pasaulio skaitytojams ir paragino švęsti šią dieną. Nuo tol šventę kasmet remia kurios nors šalies IBBY skyrius. Tos šalies rašytojas parašo visuomenei laišką – kreipimąsi, o dailininkas kuria plakatą knygos ir skaitymo tema. Tekstas verčiamas į pagrindines pasaulio kalbas ir kartu su plakatu siunčiamas į visas pasaulio šalis, kuriose veikia IBBY organizacijos nacionaliniai skyriai. Kreipimasis ir plakatas tampa pagrindine Tarptautinės vaikų knygos dienos publikacija.

2021 metų šventės rėmėjas – Jungtinių Amerikos Valstijų IBBY skyrius. Kreipimosi tekstą parašė Kubos ir Amerikos poetė Margarita Engle, o plakatą sukūrė Brazilijos dailininkas, daugiau kaip šimto knygų autorius, 2014 m. H. Ch. Andersen premijos laureatas Roger Mello.

IBBY inf.

Kiaušinių dažymas – neįprastai

Daugelis šeiminių turi savo pamėgtus velykinių kiaušinių marginimo būdus – perimtus iš mamų, pačių išmokus. O smalsesnės ir mėgstančios eksperimentuoti gal bus išbandžiusios ir šiuos, mūsų siūlomus. Apie juos sužinojome įvairiais keliais – vienais pasidalijo juos naudojantys, kitus radome aprašytus internete. Jei- gu jums patinka eksperimentuoti ir dar nepabandėte sukurti margučių šiais aprašytais metodais – tuomet sėkmės!

Nagų lakas sukurs nenuspėjamą grožį

JAV LB Marquette Parko apylinkės pirmininkė **Auksuolė Marčiulevičienė** pasakojo apie savo dukters Sondritos pamėgtą dažymo būdą.

Reikės: baltų, kietai virtų kiaušinių, plastikinio indelio, vandens, pasirinktų spalvų nagų lako, medinio pagaliuko bei lateksinių pirštinių, kad nenusidažytumėte savo nagų.

Darbas: Dažymo procesas prasideda nuo to, kad į pasirinktą plastikinį indelį įpilate kambario temperatūros, vandens. Į jį įlašinate norimų spalvų nagų lako. Su mediniu pagaliuku atsargiai galima perbraukti vandens paviršius, kad pasiliėtų nagų lako spalvos. Tik nesukite ratu, nes sugadinsite dažymą. Į taip indelyje paruoštą vandenį, užsidėjus pirštine, merkite kiaušinį. Paskui, ištraukusios jį iš vandens, padėkite išdžiūti. Vėliau su šiuo margučiu visą dažymo eigą pakartokite. Antrą kartą galite naudoti ir kitas nagų lako spalvas, taip jūsų margutis taps dar išpūdingesnis.

Popierinės servetėlės – velykinis dekupažas

Dažymą popierinėmis servetėlėmis ir šilkiniais kaklarašiais nuosekliai aprašė šiuos būdus pati išbandžiusi **Beata Nicholson**, tad pasiskolinome jos patarimus.

Reikės: baltų virtų kiaušinių, nes ant balto lukšto geriau matysis paveikslėliai, o jei klijuosite tik aplikaciją, servetėlės fragmentą, geriausia tai daryti ant viena spalva nudažyto kiaušinio.

1 kiaušinio baltymo popierinių servetėlių su nuosta-

biausiais raštais minkšto teptuko mažų aštrių žirklučių, jei norėsite iškirpti atskiras detales.

Darbas: Atskiriame servetėlių sluoksnius, ploniausią spalvotą dalį suplėšome arba iškerpame norimą ornamentą. Į nedidelį dubenėlį supilame kiaušinio baltymą, labai lengvai jį paplakame. Teptuką pamerkiame į kiaušinio baltymą, dedame pasiruoštą popierėlį ant kiaušinio, lengvai jį prilaidydami patepame kiaušinio baltymu – veiksmas bus tarsi norėtume teptuku „užglostyti“ popierėlį ant kiaušinio. Dedame kitą popierėlį taip, kad jis šiek tiek dengtų pirmojo kraštine, ir pakartojame „užglostymo“ veiksmą. Taip klijuojame popierėlius, kol gausime norimą vaizdą. Kiaušinį paliekame išdžiūti.

Šilkinio kaklaraiščio raštas – tarsi loterija

Paieškojus spintoje, tikriausiai galima surasti nebereikalingų šilkinų kaklaraiščių. Šilkinio kaklaraiščio raštų perkėlimas ant kiaušinio vienas iš romantiškiausių ir magiškesnių būdų. O kartu tai ir šokia tokia loterija – niekada negali žinoti, koks piešinys atsispaus. Kartais tas raštas gali būti labai ryškus, o kartais – pastelinis – tai, ko gero, priklauso nuo to, kokiais dažais buvo išmargintas kaklaraištis.

Reikės: nevirtų kiaušinių baltu lukštu, ryškių tamsesnių spalvų šilkinų kaklaraiščių (vienas kaklaraiš-

tis – daugiausia dviem trimis kiaušiniams), nespalvotos medvilnės didesnės skiautės (tinka sena paklodė ar pagalvės, antklodės užvalkalas, virtuvinis rankšluostis, seni vyriški marškiniai), tvirtesnio siūlo maždaug 1 litro vandens arba tiek, kad apsemtų kiaušinius inde, 1/4 stiklinės acto, žirklių, 1–2 kosmetinės vatos lapelių ir šlakelio aliejaus, jei norisi, kad kiaušiniai blizgėtų.

Darbas: Išardome kaklaraiščių – mums bus reikalinga tik šilkinė dalis.

Šilko skiautėmis (geroji kaklaraiščio pusė turi liestis su kiaušinio lukštu) tampriai – būtinai! – apgaubiam kiaušinius ir surišame medžiagą viršuje. Kuo stipriau medžiaga prigludusi prie kiaušinio, tuo ryškesnis raštas atsispaus. Prieš rišdami pagalvokite, kuri kiaušinio dalis jums bus svarbiausia – jei tiesite taurelėse, tai gražiausias raštas tegul atsispaudžia ant kiaušinio viršaus, jei kiaušinius guldysite į lėkštę, tai šilko ornamentai tegul atsispindi ant kiaušinio šono.

„Šilkinis“ kiaušinius dar kartą apgaubiam medžiaga – tik šįkart prasta medvilne, vėl tampriai užrišame toje pačioje vietoje, kaip ir pirmą siūlą. Šitaip „aprengtus“ kiaušinius sudedame į puodą, užpilame juos van-

MANO VIRTUVĖ

Gardžios puošmenos Velykų stalui

Romo bobelės

Reikės:

20 g (0,7 oz) šviežių mielių
120 ml pieno
3 kiaušinių + 1 trynio
120 g (4,2 oz) sviesto + 30 g cukraus
150 g razinų (5,3 oz) + 250 ml romo + žiupsnio druskos

Sulaistyti:

250 g cukraus (8,8 oz) + 250 g vandens + 50 ml romo + šlakelio citrinos sulčių

Papuošti:

100 g (3,5 oz) juodojo šokolado + 2 šaukštų kavos miltelių + po 80 g (2,8 oz) sviesto ir kreminio sūrio + 150 g (5,3 oz) cukraus pudros + saldaininių kiaušinukų

Tešla: į drungną pieną sutrupinti mieles, įmaišyti žiupsnį cukraus ir porą šaukštų miltų. Dėti šiltai 40 minučių, kad iškiltų.

Pakaitinti romą ir užpilti ant nuplautų ir nusausintų razinų. Sviestą ištirpinti ir atvėsinti.

Kiaušinius suplakyti su cukrumi, supilti į pakilusią tešlos masę ir įmaišyti.

Berti miltus, sumaišytus su žiupsneliu druskos. Minkyti 10 minučių. Supilti ištirpintą sviestą ir dar minkyti 10 minučių. Uždengti dubenį maistine plėvele ir pastatyti šiltai 40 minučių.

Suformuoti tešlą, suberti išmirkytas razinas ir minkyti, kol jos tolygiai pasiskirstys.

Į sviestu išteptas keksiukų formelės dėti nedidelius tešlos rutuliukus ir leisti jiems pakilti. Tuomet aptepti kiaušinio tryniu, sumaišytu su šaukštu pieno.

Orkaitę iš anksto įkaitinti iki 200 C (390 F) ir kepti 25 minutes.

Sirupas: virti vandenį su cukrumi, kol sutirštės. Kai atvės, pagardinti citrinos sultimis, įmaišyti romą.

Bobeles išimti iš formelių, subadyti mediniu smaigeliu ir iš viršaus bei apačios sulaistyti sirupu. Galima apdengti ir kelias valandas palaikyti vėsiai.

Kremas: ištirpinti šokoladą, įmai-

šyti cukraus pudrą ir kavos miltelius. Minkštą sviestą išsukti su kreminiu sūriu ir sumaišyti su šokolado mase.

Sudėti į konditerinį maišelį ir ant bobelių suformuoti „lizdelius“. Į juos įdėti po kelis spalvotus mažus saldai- niukus – kiaušinukus.

Dvispalvis keksas

Reikės:

100 g (3,5) juodojo šokolado
40 ml stiprios ekspreso kavos
40 ml kavos likerio
1 puodelio cukraus
200 g (7 oz) sviesto
5 kiaušinių

1 1/2 puodelio + 3 šaukštų miltų
2 šaukštelių kepimo miltelių + žiupsnio druskos

Papuošimui:

100 g (3,5 oz) juodojo šokolado
2 šaukštų pašildytos grietinėlės

Šokoladą sulaužyti ir ištirpinti virš garų vonelės. Ekspreso kavą sumaišyti su kavos likeriu ir supilti į ištirpintą šokoladą.

Sviestą išsukti iki purumo su cukrumi. Po viena mušti kiaušinius ir plakti iki vientisos masės.

Miltus sumaišyti su kepimo milteliais ir druska, persijoti ir po truputį įplakti į sviesto-kiaušinių masę.

Tešlą padalinti į dvi dalis. Į vieną įmaišyti šokolado masę ir 2 šaukštus miltų.

Keško formą (su skylė viduryje) ištepti sviestu, pabarstyti džiovintais. Dėti pradžioje dalį baltos tešlos, po to šokoladinės, vėl baltos ir mediniu pagaliuku baltą masę šiek tiek sumaišyti su šokoladine. Kepti iš anksto iki 170 C (340 F) įkaitintoje orkaitėje apie 70 minučių. Jei viršus greitai pradeda ruduoti, pridengti aliuminio folija, o į kepimo pabaigą ją nuimti. Iškeptą keksą ataušinti ir aplieti išlydytu šokoladu, sumaišytu su pašildyta grietinėle.

Linksmų šv. Velykų!

Jūsų Indrė

deniu, kad visiškai apsemtų, supilame actą ir paverdame 5 minutes. Išjungiamo kaitrą ir paliekame karštame vandenyje dar 20 minučių.

Nurengiame drabužėlius, kai kiaušiniai bus pakankamai atvėję, paliekame juos išdžiūti. Kosmetinio vatos lapeliu kiaušinius švelniai patepame aliejumi, jei norisi, kad jie blizgėtų.

Vyne virti kiaušiniai – bandėte?

Tai labai neįprastas, tačiau išbandytas būdas, kurį suradome „Facebook“ grupėje, pavadintoje „Kirvio koto turnyras“, o šį būdą išbandė ir rekomendavo Zita Bružienė.

Reikės: kuo saldesnio raudono vyno (nebūtinai vynuogių, autorė dažė saldžiu granatų vynu), baltų nevirtų kiaušinių.

Darbas: Užpilti kiaušinius saldžiu raudonu vynu taip, kad apsemtų. Virti 15 min. Po to nukelti nuo ugnies ir palikti vyne nejudinamus per naktį. Rytą išimti, sudėti ant popierinio rankšluostėlio ir leisti nudžiūti. Nertinti, nevalyti, neblizginti. Kuo saldesnis vynas, tuo geresnis rezultatas.

Parengė
Virginija Petrauskienė

Stasys Goštautas

Viktoras Vizgirda, Stasys Goštautas ir Vytautas Kazimieras Jonynas New Yorke.

Vytauto Maželio nuotr.

Atkelta iš 6 psl.

Neužmirštas gimtinėje

Su S. Goštautu kelis kartus Lietuvoje teko susitikti ir šių eilučių autoriui. Teko būti jam gidu, kai lankėsi Marijampolėje, apžiūrėjo senamiestį, Rygiškių Jono gimnaziją, ieškojo tėvo gyvenimo ir darbo vietų. Iš tų susitikimų liko patys šviesiausi prisiminimai, nes negalėjo nežavėti Stasio paprastumas, betarpiškas bendravimas, dėmesys pašnekovui, gyvumas ir optimizmas. Gaila, bet jo kvietimu apsilankyti Bostone taip ir nepavyko pasinaudoti.

„Aš visą gyvenimą dariau tai, ką norėjau“, – yra sakęs vieno pokalbio metu S. Goštautas. Jam atrodė nieko keisto, kad dar visai mažas būdamas jau mokėjo kalbėti penkiomis kalbomis: rusų, lenkų, vokiečių, prancūzų ir, žinoma, lietuvių. Vėliau tų kalbų dar daugėjo. Kiek jis save prisiminė, niekada nebuvo linkęs susitaikyti su pirmestais standartais, drąsiai vijosi svajones, nebijodamas ir rizikuoti dėl jų. Jam tebuvo vos vienuolika metų, kai prisiskaitęs nuotykiinių grožinės literatūros kūrinių (ir ypač išpūdį paliko Daniel Defoe „Robinzonas Kruzas“), pabėgo iš namų į džungles. Tada visa Kolumbija ieškojo mažojo „Robinzono“, panorusio išbandyti visiškai savarankišką gyvenimą...

Lankydamasis Lietuvoje, jis visada stengdavosi nuvykti ir į Kalvariją, Liubavą, prie buvusio Makauskų dvaro, kur jau mažai kas išlikę, aplankydamas Liubavo kapinėse savo senelio Stanislavo Skotnickio kapą. Ten jį lydėdavo Kalvarijos istorikas Algimantas Babeckas. Paskutinis apsilankymas tėviškėje įvyko 2016 m., apie tai liudija ir fotografija Makauskuose – tada čia lankėsi net dvylika S. Goštauto šeimos narių – jis su žmona, 3 vaikai su su-tuoktiniais ir 5 vaikaičiai. Šeimos nariams tai buvo pirmasis apsilankymas

Lietuvoje ir juos čia atsivežti Stasys labai norėjo. Tada Kalvarijos savivaldybėje susitikęs su jos meru Vincu Plikaičiu jis pasidžiaugė savo anūko Jono pasiekimais ledo ritulio aikštelėje.

„S. Goštautas 2016 m. lankėsi pas mane su visa šeima. Stasys tada sakė, kad tai jau paskutinis kartas. Labai kultūringi tie jo anūkai – apie tą šeimą aš kaip pavyzdį per pilietinio ugdymo pamokas mokykloje pasakoju. Stasiui tada kiekvieną kalnelį to dvaro ir krašto aprodžiau, važiuodavom ten kiekvieną dieną. Labai šviesi asmenybė. Mes buvome susitikę tris kartus, jis naktodavo pas mus. Šią žiemą kiek parašiau jam laišku, bet atsakymų jau negavau“, – pasakojo A. Babeckas.

Apie S. Goštauto mirtį šiomis dienomis informavo ir Marijampolės apskrities laikraštis „Suvalkietis“. Straipsnis „Mirė Makauskų dvaro paveldėtojas Stasys Goštautas“ iliustruotas nuotrauka, kurioje įamžintas paskutinis S. Goštauto ir jo šeimos narių apsilankymas Makauskuose 2016 metais.

2009 m. vasarą apsilankęs Lietuvoje, S. Goštautas „Drauge“ rašė: „Pabuvęs Lietuvoje, negali nepasidžiaugti, kaip toli į priekį yra nuėjęs mūsų kraštas (...). Lietuva šiandien yra ten, kur niekad nesvajotojo būti prieš 20 metų. Tiek jaunimo, tiek pažangos, tiek šaunaus elito, gal net kiek per daug universitetų (17) ir per mažai amatų mokyklų. Bet laikas nustatys kas, kur, kada...“

Yra miela pabūti toje savo Lietuvoje ir jaustis, kad galų gale tu priklausai ir esi reikalingas. Gal ir nepasieksi tūkstančių žmonių, bet tas žiupsnelis draugų yra tavo geriausi gyvenimo būčiai. Taip miela yra su jais išgerti taurelę vyno ar bokalą alaus, ar tik pasikalbėti ir pasidalinti savo mintimis. Ir tu žinai, kad jiems tikrai yra svarbu, ką tu galvoji, o tau svarbu – ką jie galvoja. Taip gimsta projektai, auga tautos amžius. Tu paliksi mažą savęs dalelę tarp kitų visų, tu būsi dalis visų“.

Kun. Kęstutis Trimakas, Dalia Cidzikaitė, Stasys Goštautas ir Marija Remienė „Draugo“ šimtmečiui paminėti parodos atidaryme. Jono Kuprio nuotr.

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija

Greičiausi pristatymo terminai

Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta \$100

Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

Asmeninės siuntos
708-907-3000

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hgts, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užėja
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyva
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankevičienė
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

DRAUGAS

Seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje
Leidžiamas nuo 1909 m.
Suzinokite vienas apie kitą
Susipažinkite su lietuviška veikla – nuo vandenyno iki vandenyno
XXI a. „Draugas“ – laikraštis jums!

NAUJIEMS PRENUMERATORIAMS

metams – 120 dol.	pusmečiui – 65 dol.
internetinė (pdf) metams – 90 dol.	3 mėn. – 30 dol.

Siunčiu _____ dol.

Vardas, pavardė _____

Adresas: _____

Miestas _____ valstija _____ zip _____

Čekį siųskite:
**DRAUGAS, 4545 W. 63rd. St.,
Chicago, IL 60629**
Tel. 773-585-9500 www.draugas.org

Remkime Draugo fondą

Prisiminkite Draugo fondą savo testamente.
Keletas stambesnių palikimų užtikrins
„Draugo“ laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS
4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 •
tel: 773-585-9500 • www.draugofondas.org

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PRŪSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

BOSTONO BALTIJOS ŠALIŲ FILMŲ FESTIVALIS
maloniai kviečia balandžio mėnesį pakeliauti
erdvėje ir laike po XX a. Baltijos šalis ir JAV!

www.bostonbalticfilm.org

BALANDŽIO 2-4 d
SELF-MADE CAMERAMAN (ES)
BALANDŽIO 9-11 d
A TO B ROLLERSKI (LV)
BALANDŽIO 16-18 d
ŠIRDYS / I WANT TO LIVE (LT)

**Tapkite
šventės
rėmėju!**

ŠOKIŲ ŠVENTĖ ARGENTINA 2021
daugiau informacijos www.nemunasargentina.com

Lietuvių Fondo 58-asis metinis narių suvažiavimas vyks 2021 m. gegužės 1d. Pasaulio lietuvių centre (14911 127th St., Lemont, IL 60439). Suvažiavime bus galima dalyvauti ir nuotoliniu būdu.

Prisijungimo informacija bus pateikta LF svetainėje
www.lithuanianfoundation.org
Informacija taip pat teikiama tel. 630-257-1616.

1YR - 0.75 % APY*
2YR - 1.00 % APY*
*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING

310.828.7095 | info@clcu.org
www.clcu.org

<http://draugokalendarius.org>

COVID-19: Kovo 30 d., 11 val. 30 min.

	Užsikrėtusių	Išgijusių	Mirusių
Pasaulyje	128,555,591	103,675,158	2,809,218
JAV	31,047,503	23,513,827	563,333
Lietuvoje	215,216	198,588	3,566

Organizuojama talka Šv. Kazimiero kapinėse

Šv. Kazimiero kapinės Čikagos pietinėje dalyje – brangi vieta daugeliui lietuvių, nes čia palaidoti jų artimieji. Tradiciškai gausiai lankomos ir gerai prižiūrimos kapinės pastaruoju metu susiduria su iššūkiais – jas pamėgo stirnos. Kapinių teritorijoje jos atrado naujus namus. Ir nors daugeliui patinka stebėti šiuos mielus žvėrelius ar netgi juos maitinti, kapinių sklypų savininkai sutinka, kad stirnos sudaro nemažai rūpesčių. Atsižvelgiant į tai, kad netrukus prie paminklų bus sodinamos gėlės, nutarta suorganizuoti talką ir išvalyti kapinių teritoriją, nuplauti antkapinius paminklus – ypač tuos, kurių nebėra kam prižiūrėti. Talkininkų laukiama balandžio 24 d., šeštadienį, nuo 9 val. ryto.

Daugiau informacijos – Šv. Kazimiero kapinių tinklalapyje: www.catholiccemeterieschicago.org.

„Draugo“ inf.

Raimondo Šenausko nuotraukos

**FRIENDSHIP
BOTANIC GARDENS**

**Apsilankykite
lietuviškame
sodylyje,**

- 105 akrų plotas
- užsiėmimai visai šeimai
- vaikščiojimo takai
- žvejyba
- paukščių stebėjimas
- ypatingi renginiai

2055 E. Hwy. 12, Michigan City, IN
219-878-9885
Tapk nariu ir paaukok:
www.friendshipgardens.org

**Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS**
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com
Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Investiciniai fondai • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

Namams pirkti paskolos
duodamos mažais mėnesiniais
įmokėjimais ir prieinamais nuošimčiais.
Kreipkitės į
Mutual Federal Bank,
2212 West Cermak Road.
Tel. (773) 847-7747

Pasidalinkite nuomone
facebook.
www.facebook.com/draugolaikrastis